

Sigurd Tønsberg, Karsten Sølve Nilsen, Trine Johnsen, Ida Fossum Tønnessen og Tor Holtan-Hartwig (som døde 5. juli 2013).

Smestad skole adopterte Hoffselva 3. mai 2013.

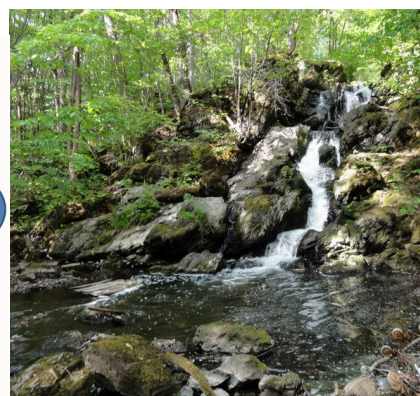

Minnemarkering med "Tors benk" ved Ljanselva (Sverre Samuelsen).

Vi arbeider for at Oslos vassdrag skal være friske og rene, åpne og tilgjengelige for byens befolkning

- Hovedoppgaver:
- Forvaltningsplaner
 - Bekkeåpning
 - Skilting
 - Turstier
 - Fisk i alle vassdrag
 - Kamp mot forsøpling

Vår visjon:
Levende vassdrag fra marka til fjorden

Dronningfossen ved Hoffselva.

Oslo vil være en bærekraftig by og en blågrønn hovedstad. Oslo Elveforum samarbeider nært med Oslo kommune, bl.a. gjennom "Samarbeids-forum for vassdrag". Bildene viser fuglekikker-skjul ved Østensjøvannet og undervisning av lærere ved Alna om vannkvalitet.

Elektrofiske med flytting av fisk fra Ljanselva til Gjersrudbekken.

Karsten Sølve Nilsen ved åpning av Hovinbekken i Bjerkedalen.

ÅRSBERETNING FOR OSLO ELVEFORUM 2013

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	2
Oslo Elveforums arbeid	3
Formål.....	3
Oslo Elveforums organisasjon	3
Virksomheten i 2013	4
Blågrønn hovedstad med barn og unge!.....	8
Levende Vassdrag.....	9
Fagmøter	10
Vassdragene og kommunens administrasjon.	12
Årsmeldinger fra elveforeninger og - grupper.....	15
Akerselva	15
Alna.....	19
Ellingsrudelva	20
Frognerelva.....	20
Gjersjøelva.....	24
Hoffselva.....	25
Hovinbekken.....	27
Mærradalsbekken	29
Miljøprosjekt Ljanselva.....	30
Lysakervassdraget	32
Lysakervassdragets nedre del	34
Østensjøvannet og Østensjøområdet miljøpark	34
Vedlegg 1 Vedtekter for Oslo Elveforum	36

OSLO ELVEFORUMS ARBEID

Formål

Oslo Elveforum ser det som sin hovedoppgave å støtte opp om Oslo kommunes, nabo-kommunenes og andre offentlige og private institusjoners arbeid med å gjenskape byens blågrønne årenett fra Marka til Fjorden. Vi ønsker å være et kraftsenter i et omfattende miljønettverk som arbeider fram rene og rensede vassdrag med optimal vannføring, med et rikt biologisk mangfold og med grønne, publikumsåpne elvebredder. Vi avgrensner vårt arbeid til vassdragene i byggesonen mellom Marka og Fjorden.

Den andre hovedoppgaven retter seg mot byens befolkning, særlig barn og unge, gjennom prosjektet *Blågrønn hovedstadsaksjon*. Vi arbeider for å informere om betydningen av Oslos blågrønne struktur som et element for trivsel og glede i nærmiljøet og for å inspirere flest mulig barn, unge og voksne til å engasjere seg i et "lokalt eierskap" gjennom en ordning med elveadopsjon for skoler, boligsameier, institusjoner, bedrifter og andre interesserte. En styrking av bydelenes engasjement i den blå - grønne sektor er ønskelig i denne sammenheng.

Vedtektene til Oslo Elveforum er vist i Vedlegg 1

Oslo Elveforums organisasjon

Oslo Elveforum (OE) ble stiftet i 2000, og er utviklet til et arbeidsfellesskap for 12 elve- grupper og ideelle foreninger, som virker til det beste for Oslos "blågrønne struktur". Dette dreier seg om de ti vassdragene og Østensjøvannet – både blå vannløp og vannspeil og grønne kantsoner, som sammen er viktige deler av det biologiske mangfoldet i hovedstaden. Spørsmålet om å etablere et felles byomfattende nettverk av venner for disse elvene vil bli nærmere vurdert.

For noen av vassdragene ivaretas arbeidet av **medlemsorganisasjoner**:

Lysakervassdragets Venner (LvV), Miljøforeningen Akerselvas venner (MAV), Alnaelvas Venner (ALV), Østensjøvannets Venner (ØVV) og Hoffselvens Venner.

Mærradalsbekken, Frognerelva, Hovinbekken, Ljanselva og grensevassdragene Gjersjøelva mot Oppedgård og Ellingsrudelva mot Lørenskog har **arbeidsgrupper** med en kjerne av aktive vassdragsvenner, som driver sitt arbeid i kontakt med et lokalt nettverk av velforeninger, historielag, miljøforeninger og andre ideelle organisasjoner.

Oslo Elveforums hjemmesider: www.osloelveforum.no har i løpet av året fått en mer fyldig og funksjonell form, ikke minst takket være webmaster Sverre Samuelsen.

Rapportene om virksomhetene i 2013 fra elvegruppene og foreningene utgjør siste del av denne årsmeldingen for Oslo Elveforum. Alle vassdragene er representert i Oslo Elveforums styringsgruppe, som er det koordinerende organ for arbeidsfellesskapet og som representerer det utad mot byens fagetater, politiske organer og andre ideelle organisasjoner. Arbeidet drives i hovedsak ut fra private hjem, men OE har kontorplass og et administrativt samarbeid med Oslo og Omland Friluftsråd (OOF). Dette engasjementet opphørte 30. juni 2013.

Endring av arbeidsforhold Oslo Elveforum avsluttet sin avtale med kontor og arbeidsforhold for Trine Johnsen i Oslo og Omland Friluftsråd 30. juni 2013.

Trine Johnsen har opprettet enkeltmannsforetak og fungerer som prosjektleder for barn og unge i Oslo Elveforums regi i tillegg til frivillig arbeid for Miljøprosjekt Ljanselva.

Styringsgruppen

Leder:

- Ida Fossum Tønnessen (Mærradalsbekken)

Styremedlemmer

- Leif-Dan Birkemoe (Nestleder/sekretær:)- Østensjøvannet.
- Bo Wingård (2. nestleder) - Lysakerelva
- Leif Bertnes (Kasserer) - Ljanselva
- John Tibballs - Lysakerelva
- Vidar Berget - Alna

Varamedlemmer

- Frithjof Funder - Ellingsrudelva
- Harald Lunstedt - Gjersøelva
- Ida Hvoslef - Generell
- Ulf Fredriksen - Generell
- Odd Solvang – Hoffselven, fra november Julie Løddesøl

Rådgivergruppe med møterett:

- Tor Holtan-Hartwig - Ljanselva – døde juli 2013
- Sigurd Tønsberg - Frognerelva med Makrellbekken og Hoffselva
- Karsten Sølve Nilsen - Hovinbekken,
- Trine Johnsen - Ljanselva
- Are Eriksen – supplerende rådgiver

Kontakter:

- Fiskeinteressene: Hjalmar Eide, Knut Vadholm.
- Velkontaktene: Eivind Bødtker

Valgkomité: Trine Johnsen, Ingrid Nissen og Frithjof Funder (leder).

Revisor: BDO AS, Vika Atrium, Munkedamsveien 45, Pb 1704 Vika, 0121 Oslo,
Org.nr. 875 926 632.

Virksomheten i 2013

Oslo Elveforums stifter og første leder Tor Holtan – Hartwig døde i juli 2013. Det er en stor og viktig jobb å videreføre den arv som Tor ga oss.

Medvirkning og resultater

Styringsgruppen har i 2013 hatt 3 ordinære møter hvor vi har behandlet positive og negative utviklingstrekk i og ved Oslovassdragene, informasjonstiltak, økt arbeid rettet mot skoler, barnehager og lokalmiljøer. Vi har også vedtatt et viktig arbeidsverktøy for Oslo Elveforum, nemlig vår Strategiplan. Etter behov har det vært arbeidsutvalgsmøter.

□ Strategiplan for Oslo Elveforum ble vedtatt på årsmøtet og er en god rettesnor for Oslo Elveforums videre arbeid.

Oslo Elveforums strategi

I 2013 sluttførte vi arbeidet om Oslo Elveforums strategiplan.

Oslo Elveforum ser det som sin første hovedoppgave å støtte opp om Oslo kommunes, nabo-kommunenes og andre offentlige og private institusjoners arbeid med å gjenskape byens blågrønne årenett fra Marka til Fjorden. Vi ønsker å være et kraftsenter i et omfattende miljønettverk som arbeider frem rene og rensede vassdrag - med optimal vannføring, med et rikt biologisk mangfold og med grønne, publikumsåpne elvebredder. Vi avgrenser vårt arbeid til vassdragene i byggesonen mellom Marka og Fjorden.

Den andre hovedoppgaven retter seg mot byens befolkning, særlig barn og unge, gjennom prosjektet Blågrønn hovedstadsaksjon/Levende vassdrag. Vi arbeider for å *informere* om betydningen av Oslos blågrønne struktur som et element for trivsel og glede i nærmiljøet. Vi vil *inspirere* flest mulige barn, unge og voksne til å engasjere seg i et *lokalt eierskap* gjennom en ordning med elveadopsjon for skoler, boligsameier, institusjoner, bedrifter og andre interesserte.

Her er mål og arbeidsoppgaver for 2014 for våre seks prioriterte hovedoppgaver:

Hovedoppgave og mål	Oppgaver 2014
Forvaltningsplaner Oslo Elveforum vil arbeide for at vi innen 2020 får juridisk bindende forvaltningsplaner for alle levende vassdrag.	Utarbeide mal for juridisk bindende forvaltningsplan – basert bla på grunnlag av forvaltningsplanen for Østensjøvannet. Vi vil samarbeide med NVE, departementer (lovforvaltere), etater i kommunen, juridisk ekspert og Norsk Vannforening. Velge ut et pilotvassdrag.
Bekkeåpning Oslo Elveforum vil arbeide for at lukkede bekker blir åpnet.	Utarbeide veileder for oppfølging av og samarbeid med elvegruppene angående arbeid med bekker som skal åpnes. Arbeide for at gjennomføringsplanen for bekker i KDP Grøntplan/Alna Miljøpark kommer på plass. Sjekke at listen over bekkene som i «Grøntplan for Oslo – kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone» er foreslått åpnet er inkludert i våre åpningsplaner. Arbeide for åpning av og/eller oppfølging av åpningsplanene for Lysejordebekken, Rolighetsbekken, flere deler av Hovinbekken, Alna forbi terminalen og ved Ammerudveien, og tilførselsbekkene Rustadbekken og Bølerbekken til Østensjøvannet.
Skilting Der folk vandrer langs Oslos elver og bekker skal det være skiltet interessant informasjon om historie og natur. For å oppnå dette mål skal Oslo Elveforum være en aktiv pådriver og deltaker.	Sette opp en prioritert rekkefølge av de elver og bekker som skal skiltes. Finne frem til de personer som sier seg villige til å utarbeide skiltplan for sin elv. I grove trekk utarbeide skiltplaner for de aktuelle elvene og presentere dem for Bymiljøetaten. I samarbeid med Bymiljøetaten, og eventuelle andre interessenter utarbeide de endelige planene.(Historielag, Universitetet, Byantikvaren) Finne mulige økonomiske løsninger for oppsetting av skilt i de enkelte elvene.
Turstier Oslo Elveforum vil at elver og	Prosjektet tas opp på et utvidet møte mellom OEs styringsgruppe og representanter for hver elvegruppe: Utarbeide handlingsplan, nedsette Turstigruppen.

<p>bekker gjøres tilgjengelig for byens innbyggere ved forsiktig rydding, opparbeide og vedlikeholde turstier.</p> <p>Hensynet til biologisk mangfold skal vurderes i alle turstiprosjekter.</p>	<p>Kartlegge og fastsette status for turstiene som er åpne pr. i dag + etter hvert som nye elver åpnes eller rehabiliteres.</p>
<p>Fisk i alle vassdrag</p> <p>Oslo Elveforum vil arbeide for at oppvandring av sjøørret søkes rehabilitert i samtlige elver, inkludert Hovinbekken og Alna, samt at menneskeskapte vandringshindre skal såvidt mulig være eliminert innen 2020.</p>	<p>Oslo kommune har igangsatt et prosjekt for å undersøke bunndyr- og fiskefauna i to nye elver hvert av årene 2013 -2017. Oslo Elveforum skal følge opp prosjektet etter behov og nærmere avtale med en institusjonen som gjennomfører dette prosjektet. Kan skoler/elvegrupper aktiviseres til å delta i et parallelt prosjekt?</p> <p>Med sikte på å øke den tilgjengelige kompetansen i arbeidet med å gjenskape levende byvassdrag, bør det etableres et utdanningstilbud på videregående og høyskoleplan. For å få dette til vil Oslo Elveforum reise en sak på politisk plan nasjonalt og/eller kommunalt der vi ber om at det tilsettes en arbeidsgruppe med representanter for NJFF, OFA, videregående skole, Oslo Elveforum, NIVA, UMB. Arbeidsgruppen skal arbeide i nær kontakt med Vann- og avløpsetaten, Bymiljøetaten og Utdanningsetaten i Oslo.</p> <p>Det sterke sivilisasjonspresset på fiskebestanden taler for at utradisjonelle virkemidler bør kunne tas i bruk for å kompensere for oppståtte skadevirkninger. På grunn av at det fremdeles er mange lukkede vassdrag i Oslo, kan åpne vassdrag benyttes som erstatningsvassdrag ved at anadrom strekning forlenges. I første omgang gjennomføres et prosjekt som innebærer yngelutsetting eller løfting av sjøfisk til et nytt vassdragsområde.</p>
<p>Kamp mot forsøpling</p> <p>Oslo Elveforum vil arbeide for at vassdragene ryddes og holdes fri for søppel.</p>	<p>Kartlegge behovet for rydding langs vassdragene i samarbeid med Bymiljøetaten.</p> <p>Lag en lettfattelig punktliste om hvorfor vassdraget skal være fritt for hageavfall og uønskede planter.</p> <p>Informere industri, næringliv, dagligvareforretninger og kiosker om deres lokale vassdrags sårbarhet.</p> <p>Informere husstander/beboere om ikke å dumpe hageavfall ved vassdrag, samt om faren ved uønskede planter i norsk fauna.</p> <p>Organisere ryddedugnad langs vassdraget for sameier- og borettslag, velforeninger, adopsjonsskoler og barnehager.</p> <p>Gjennomfør holdningsskapende tiltak, som f. eks. elvevandring.</p> <p>Badevannskvalitet i alle levende vassdrag: Etablere prosjektgruppe bestående av representanter fra Oslo Elveforum som allerede er med i Referansegruppa i Bekkelagsbassenget vannområde. Lage forslag til tiltak og prioriteringsliste og rekkefølge for tiltak i samarbeid med Vann- og avløpsetaten.</p>

Andre saker

Av andre saker har Oslo kommunes meldinger, kommunedelplaner og kommuneplaner blitt drøftet og kommentert ut fra vårt blågrønne ståsted. Både styringsgruppen, elvegrupper og foreninger gir høringsuttalelser, både om de store byutviklingssakene og om byggesaker nær åpen eller lukket elv og bekk. Vi støtter oss her til den *historiske blå listen*, som Oslo Elveforum og Vann- og avløpsetaten har utarbeidet over skjulte og åpne vannstrenger i byggesonen. Vi kontakter utbyggere og arkitekter og minner om *sjekklisten* for vurdering av relevante vanntema i byggesaker, en liste som er utviklet av **Samarbeidsforum for vassdrag i Oslo (SaFoVa)**.

Oslo Elveforum har i 2013 uttalt seg i en rekke regulerings og plansaker, bl.a. Follobanen, Bjørvika og Oslo S området, EUs vanndirektiv/arbeid med oppfølging av Vannforskriften. Ved deltakelse i referansegruppen til Bekkelagsbassenget vannområde bidrar Oslo Elveforum med arbeidet for målsettingen om "god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021" for byvassdragene i Oslo.

Oslo Elveforum ser det som sin oppgave å delta i arbeidet med å «sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer».

En stor og viktig sak er Kommunedelplan for den blågrønne struktur i Oslos byggesone. Her ble det opprettet referansegruppe hvor Oslo Elveforum har vært en aktiv medspiller. Saken ligger til politisk behandling i Oslo Rådhus. Oslo Elveforum har også engasjert seg aktivt med innspill til Kommuneplan for Oslo som nå ligger ute til høring.

- ☐ Av åpnings og rehabiliteringsprosjekter må nevnes Bjerkedalen park, Tiedemannsparken og Grorudparken ferdig restaurert i regi av Grorudalsprosjektet.
- ☐ Kommunedelplan Alna er vedtatt av Oslo Bystyre. Oslo Elveforum har vært aktiv deltaker i referansegruppe.
- ☐ Oppstartseminar Fornebubanen – leder av Oslo Elveforum ble invitert til å gjennomgå konsekvenser og utfordringer for åpning av utløp Mærradalsbekken, Hoffselven og Frognerelven. Gjennomgikk også elvene og deres mange kvaliteter i byen.
- ☐ Tilsvarende ble Oslo Elveforum også invitert av Ruter på oppstartseminar av overbygging Majorstuen stasjon – Frognerelven frem i dagen. Også her ble elvens mange kvaliteter belyst.
- ☐ Et annet stort prosjekt som Oslo Elveforum har arbeidet med i flere år er Follobanen – Bjørvika og Middelalderparken. Dette fikk sitt endelige vedtak i Oslo Bystyre august 2013. Oslo Elveforums arbeid ble kronet med seier.

«**Med barn og unge langs Osloelvene**» har vært Oslo Elveforums sentrale motto i arbeidet rettet mot barn og unge i skole og barnehage siden 2001. I samarbeid med Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) om "Læring i Friluft" har vi etablert en utstyrsbase for friluftsliv og naturkunnskap på Sagstua ved Ljanselva. Sagstua er flittig brukt som samlingssted for barnehager, skoleklasser og ulike voksengrupper.

Damregister og bekkeregister.

En oversikt over byens tallrike, gjenlevende vanddammer og de mange historiske og lukkede dammene er lagt ut på nettet i 2010 som "Damregister". Oversikten som er forfattet av landskapsarkitekt Ida E. Hvoslef i samarbeid med Vann og avløpsetaten og daværende Friluftsetaten, er redigert bydelsvis. I 2011 er damlisten supplert med koordinater som viser den nøyaktige plassering i landskapet. Kilden til bekkeregisteret er ukjent. Den revideres fortløpende etter som det løper inn opplysninger til vår webmaster Sverre Samuelsen (epost; sversam@online.no). Johan A. Bye kan også være behjelpelig med opplysninger: epost: (johan.a.bye@gmail.com eller johan.bye@vav.oslo.kommune.no)

Også for 2013 er det grunn til å gi anerkjennelse for Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslovassdragene. Vi gleder oss også over Byutviklingsbyråd Bård Folke Fredriksens uttalelse til Akers avis Groruddalen hvor han sier:

»Oslo Elveforum har vært en svært viktig pådriver, siden de har minnet oss på hvilke ressurser som ligger i den blågrønne strukturen. Nå bruker vi de 8 største elvene i Oslo som aktiv del av byutviklingen, og det er Oslo Elveforums fortjeneste».

Blågrønn hovedstad med barn og unge!

En hovedoppgave for Oslo Elveforum retter seg mot byens befolkning, særlig barn og unge. Oslos blågrønne struktur som element for trivsel og glede i nærmiljøet er viktig. Vi ønsker å inspirere flest mulig barn, unge og voksne til å engasjere seg i et "lokalt eierskap" gjennom elveadopsjon og lære om elvenes betydning. Endrede klimaforhold fordrer også økt folkeopplysning om vann og vassdrag. Konkurransen "Levende Vassdrag", 12. Juni 2013 med finale i Bærum Rådhus, viste skoleelevers engasjement!

Oslo Elveforum startet i 2007 med å innby skolene i Oslo til å adoptere et vannmiljø, en bekk eller en elv i nærheten. Dette gjøres i samarbeid med de stedlige elvegruppene. Når avtale er inngått med en skole, utarbeider Oslo Elveforum adopsjonsbrev og spesielle mapper for hver skole med undervisningsstoff tilpasset stedsbasert læring. Kart over adoptert område lages i samarbeid med Vann- og avløpsetaten i Oslo kommune. Totalt er det utstedt 53 adopsjonsbrev til skoler i Oslo (51) og Bærum (2). (Oversikt over skoler som har adoptert, se www.osloelveforum.no - elveadopsjon)

Under tildeling av Oslo Miljøpris 2013 i Oslo Rådhus fikk Trine Johnsen hederlig omtale for elveadopsjonsarbeidet og for engasjement for å "vinne venner for vann" med diplom og sjekk på kr. 10.000,- fra Oslo kommune. Oslo Elveforum fortsetter med adopsjonsordningen i 2014, der skolene lover å

- oppleve og bli kjent med natur- og kulturverdiene
- ta hensyn til planter, dyr og kulturminner
- melde fra om ulovlig forurensning og holde vann og strandkanter fri for søppel

Alnavassdraget – "lokalt eierskap"

Groruddalen er et satsingsområde for Oslo kommune der befolkningsveksten er stor.

Med støtte fra Rusken (Oslo kommune), ble ledelsen ved 19 skoler ved Alnavassdraget besøkt våren 2013 av prosjektleder Trine Johnsen sammen med frivillige personer fra Alnaelvas Venner og andre elvegrupper. Informasjon ble gitt om muligheter for adopsjon, undervisningsmateriell og invitasjon til å delta i kurs og konkurransen "Levende Vassdrag". Det ønskelige er at skolene på sikt får lagt undervisningsopplegg knyttet til vassdraget i ulike fag inn på de forskjellige trinn. Adopsjonsbrevet er underskrevet av Oslos ordfører Fabian Stang og signeres av Oslo Elveforum og rektor/skolens ledelse når adopsjonen finner sted. Skolene mottar undervisningsmateriell og ramme til adopsjonsbrevet som skal henges opp på skolen.

Alnavassdraget ble adoptert av følgende skoler i 2013 med ansvarsområder:

Rommen skole (5. april): *Tokerudbekken fra Vestlisvingen til kulvert og egne bekker ovenfor og nedenfor skolen i henhold til kart utarbeidet av Vann- og avløpsetaten. Ca. 50 elever og lærere + Utdanningsetaten, Alnaelvas Venner og Oslo Elveforum var tilstede på Rommen scene under adopsjonsarrangementet.*

Apalløkka skole (23. april): *Vesletjern og Vesletjernbekken*

Elvene fra 8. Trinn med lærere overvar adopsjonen ved vannkanten, hentet vannprøver og lærte om pH, oksygen, turbiditet og fikk måle konduktivitet. Rusken v/Jan Hauger hadde “pep-talk” sammen med representanter fra Alnaelvas Venner og Oslo Elveforum.

Veitvet skole (19. august): *Veitvetbekken med sidebekker.* Fellessamling med alle elever fra 5-7 trinn med innslag fra Bydel Bjerke ved leder av områdeløftet på Veitvet.

Groruddalen skole (20. august): *Hølaløkka og Tokerudbekken fra Maria Dehlis vei til Ragna Hansens bro.* Ute på Hølaløkka fikk 20 naturfagelever fra ungdomsskolen og lærere info om Oslos elver av Oslo Elveforums leder Ida Fossum Tønnessen (som signerte adopsjonsbrevet), og de fikk undervisning i vannmåling - og befaring i området.

Ammerud skole (23. august): *Alna fra bekken fra Steinbruvann/Badedammen til Grorud T-bane.* Alle skolens (minst 500) elever var samlet i gymsalen ved adopsjonen.

Grorud skole (5. November): *Alna fra Grorud T-bane til Kalbakkbrua* Befaring med elevrådet i området, så samling inne med informasjon om Alna-elva og adopsjonen som elevrådet tar videre til klassene på alle trinn.

Hoffselven ble adoptert av Smestad skole (3. mai): *Skolen tar ansvar for vassdraget (inkludert Holmenbekken og Makrellbekken) fra Ring 3 til utløpet ved Sjølyst innerst i Bestumkilen.* 85 elever fra 3. trinn var med på befaring til Dronningfossen før adopsjonsbrevet ble underskrevet. Tilstede var også lærere og personer fra Hoffselvens Venner og Oslo Elveforum.

Opplæringsøkt/kurs/befaring med alle skolenes lærere

- for Ammerud skole 23. august v/Finn Arnt Gulbrandsen og Trine Johnsen
- for Trosterud skole 10. September v/Karsten Sølve Nilsen og Trine Johnsen

Levende Vassdrag

Skolekonkurransen Levende Vassdrag skal bidra til å dokumentere vesentlige sider av natur og kultur i vassdragene i Bærum og Oslo, og være underlag for å verne og vedlikeholde vassdragene. Konkurransen skal stimulere barn og unges interesse for vassdrag og vannmiljøet, både lokalt og i videre sammenheng, og styrke naturvitenskapene, realfagene og samfunnsfagene i skolene (forskerspirene). Et hovedpoeng er at elvene skal lære om vassdraget i sitt eget nærmiljø og på den måten oppleve det enestående naturmiljøet som vassdraget representerer. Se mer om Levende Vassdrag på nettsidene www.levendevassdrag.no

Alle barne- og ungdomsskolene i Bærum og Oslo fikk invitasjon til å delta i konkurransen. Åtte skoler leverte inn til sammen 13 prosjektoppgaver. Bortimot 130 elever, lærere og inviterte gjester deltok under finalen. Elevene møtte opp i Borggården i Bærum Rådhus. Ordfører Lisbeth Hammer Krog hilste på alle sammen før de gikk inn i forstuen til Festsalen.

Elever fra alle de åtte skoletrinnene fikk ti minutter hver til å presentere sine prosjekter. Prosjektene var av høy kvalitet og viste både historiske og aktuelle forhold fra vassdrag og elver. Vi fikk se animasjonsfilmer og videoer, og juryen og alle fremmøtte var imponert over elevenes bidrag og innsats. Dette skyldtes ikke minst lærernes medvirkning og pågangsmot.

Førstepremien i Gruppe I var et bilde fra Lysakerelva, malt av Ragnar Carelius. Førstepremiene i de andre gruppene var glasskunstarbeider laget av glasskunstneren Cathrine Balsløw. I tillegg til kunstverkene fikk vinnende klassetrinn og vinnende skoler sjekker på kr. 3 000 hver.

Andrepremien var værstasjoner. Åsmund Sand hadde laget diplomene som følger med premiene.

Første premie i Gruppe I (1. – 4. trinn) gikk til Løren skole 4. trinn (lærer Kjetil Barth). Andre premie gikk til Rustad skole 4. trinn (lærer Stian Sommerfelt).

Første premie i Gruppe II (5. – 7. trinn) gikk til Rustad skole 5. trinn (lærer Anders Aspen). Andre premie gikk til Skui skole (lærer Siri Lundegaard)

Første premie i Gruppe III (8. – 10. trinn) gikk til Uranienborg skole (lærer Brit Elin Dobbe). Andre premie gikk til Steinerskolen Bærum (lærere Jolien Perotti og Helene Hertvig Torjuul).

Til sammen vel 750 elever har deltatt i Levende Vassdrag 2013. Alle elevene fikk diplomer. Disse ble delt ut på skolene etter finalen.

Lærerne fikk hvert sitt diplom og en kikkert – som tegn på at de er foregangskvinner og -menn for sine elever og skoler og andre lærere!

Rustad skole 5. trinn v/ lærer Anders Aspen, Sollerudstranda skole v/lærer Rune Sæthren og Uranienborg skole v/lærer Brit Elin Dobbe fikk hver sin stereolupe, gitt av Oslo og Omland Friluftsråd og Oslo Elveforum.

Sponsorer for Levende Vassdrag 2013 var Statkraft, Det norske Veritas, Olav Thon Gruppen, Vestveien Vel, Maridalen Rotaryklubb, Oslofjord Rotaryklubb og Østensjø Rotaryklubb.

Fagmøter

Oslo Elveforum inviterer sakkyndige fra den blågrønne sektor til å holde innlegg på fagmøter om temaer som berører vassdrag. Innlederne formidler på denne måten viktig og oppdatert informasjon fra sine fagfelt.

Innleggene er som regel fyldig gjengitt i møtereferater på våre hjemmesider. Vi anbefaler at særlig interesserte leser stoffet der. Les mer på www.osloelveforum.no

Vårmøte – Årsmøte

Vårmøtet, kombinert med årsmøtet, ble avholdt torsdag 6. juni 2013.

Deltakerlisten omfattet 24 representanter fra Oslo Elveforum, 4 fra kommunale etater og en representant fra Bydel Østensjø. Fremmøte kl. 17 ved Abildsø sykehjem, Løvsetdalen 2.

Stedlig vertskap: Østensjøvannets Venner. **Hovedtema: Østensjøområdet Miljøpark.**

Befaring til fugleskjulet på vestsiden av Østensjøvannet og Østensjøvannet våtmarksenter på Bakkehavn gård. Befaringen gikk først til fugleskjulet på vestsiden av Østensjøvannet. Deretter gikk vi langs vestsiden av vannet. Der så vi på det arbeidet som er gjennomført av dugnadsgjengen til Østensjøvannets Venner. Det dreide seg om rehabilitering av øyer men også erosjonsproblemene som følge av vannvariasjoner. Gledelig er det imidlertid at bestanden av hettemåker ser ut til å ha tatt seg opp

sammenlignet med de senere år. Gruppen stoppet også ved Langerud bekken rensesepark som eksempel på bekkeåpning (offisielt åpnet i august 2005). Siste stopp var Østensjøvannet våtmarks senter på Bakkehavn gård. Biolog og ansatt som forvalter av senteret, Audun Brekke Skrindo fortalte om formål og drift. Representanter fra Østensjøvannets Venner sørget for transport og turveiledelse.

BU leder Kristin Sandaker ønsket velkommen til Bydel Østensjø og hilste fra og presenterte Bydel Østensjø med å vise til bl.a. befolkningsstatistikk og demografiske data. Pr. 1.januar 2013 er det 47806 innbyggere i Bydel Østensjø.

Det ble understreket at når folk flytter på seg er det vanligvis innen bydelen, noe hun tok som et uttrykk for at innbyggerne likte seg i egen bydel. Kristin Sandaker nevnte spesielt nærhet til Østensjøvannet og Marka som gode rekreasjonsområder. Kulturutvalget i bydelen ble trukket fram og Østensjø eldre universitet som miljøskapende faktor. Stor vekt blir det lagt på ungdom, familie og eldreomsorg. Bydelen har nå fem fritidsklubber. «Omsorgstrappa» på fem trinn gir en oversikt over bydelens tjenester til eldre.

Ida Fossum Tønnessen takket Kristin Sandaker og overleverte boka «Blågrønn hovedstad».

Leder i Østensjøvannets Venner, Amund Kveim, orienterte om Østensjøområdet Miljøpark. Østensjøvannets Venner har arbeidet for vern og skjøtsel rundt Østensjøvannet i 30 år. Det startet med en liten gruppe, men i dag er det en forening med rundt 3000 medlemmer. Området består av selve Østensjøvannet, Abildsø og Østensjø gård og området rundt som til sammen danner Østensjøområdet Miljøpark. Området har stort biologisk mangfold. Utfordringene er spesielt knyttet til vannstand og erosjon, som i stor grad skyldes en utløpsmekanisme fra 1960 tallet som ikke lenger virker tilfredsstillende. Håpet er at ny mekanisme kan komme på plass i høst. Ombyggingsmidler står på VAVs budsjett for inneværende år. Turveien ønskes omlagt på enkelte steder i våtmarksonen for bedre å beskytte våtmarken. Vannkvaliteten er dårlig og tilførselsbekkene er ennå ikke godt nok renses til å stoppe vannoverføring fra Ljanselvvassdraget. Foreningen jobber aktivt med rydding av fremmede arter i miljøparken. Befolkningsutviklingen og byggevirksomheten presser seg stadig på i områdets randsone.

Strategisk plan for Oslo Elveforum ble presentert av Bo Wingård.

Strategisk plan for Oslo Elveforum gjeldende fra 7. mai 2013. Dokumentet var sendt ut som saksdokument, men ble også delt ut som papirutgave på møtet. Planen gir uttrykk for strategien NÅ Det ble oppfordret til å komme med forbedringskommentarer. Dersom det er noen som er flinke til logoutforming er det ønskelig om strategiens logo også kan forbedres. Det ble understreket at planen fortsatt er et arbeidsdokument. Send derfor epost til Bo Wingård med innspill og kommentarer som vil bli tatt opp i styringsgruppen. Strategisk Plan oppdateres hvert år.

Høstmøtet tirsdag 26. november 2013 i Sognsveien 70A

Deltakerlisten omfattet 22 representanter fra Oslo Elveforum, og to fra kommunale etater. Stedlig vertskap: Lysakervassdragets venner ved Kirsten og John Tibballs. **Tema på høstmøtet: Fiskeforvaltningen i vassdragene i Oslo**

Hjalmar Eide fra Norges Jeger- og Fisker Forbund (NJFF) og Kjetil Lønborg Jensen fra Bymiljøetaten belyste aktuelle temaer om fiskeforvaltningen i vassdragene i Oslo. Den praktiske forvaltning ble gjennomgått av Hjalmar Eide som inndelte sin presentasjon i litt historikk, biologi, vassdrag og forvaltning. Kjetil Lønborg Jensen ga en oversikt over fokusområder for fiskeforvaltningen, fiskearter, trusler og sårbarhet, lovgrunnlaget for fiskeforvaltningen, Oslo kommunes oppgaver og myndighet. Han tok også for seg fiskeforvaltningen i Marka, byggesonen/byvassdragene og på de anadrome strekninger. Forvaltning og tiltak i Akerselva ble nevnt spesielt, noe også Hjalmar Eide ga flere eksempler på. Begge presentasjoner er vedlagt.

Foreslåtte tiltak i Bekkelagsbassenget vannområde

For å orientere om tiltak som er foreslått gjennomført i Bekkelagsbassenget vannområde med rapportering til Vannregion Glomma ble Heidi Kristensens presentasjon på referansegruppens møte 5. november presentert av Leif-Dan Birkemoe med fokus på fremdriftsplanen. Hele sakskomplekset vil bli distribuert etter at dokumentene til vannregionen er oversendt.

kunnskap og innsikt om betydningen av biologisk mangfold og aktuelle krav til bygg- og anleggsarbeid langs vassdragene belyses og innskjerpes.

Vassdragene og kommunens administrasjon.

Administrasjonen av elver, bekker, vann og vassdrag er etter sin natur tverretattlig og omfatter så vel spørsmål om byplanlegging og vern av vassdragenes kantsoner mot uvetting utnyttning. Viktige stikkord her er friluftsliv, plante og dyreliv/biologisk mangfold, vann og vannrensing, overflatevann og flomdemping, helse, tilgjengelighet, samferdsel, vedlikehold, sikring og innkjøp av frilufts arealer. Innfasing av befolkningens ønsker og engasjement i viktige områder for trivsel i felles nærmiljø må sentralt med i planleggingen.

Vi anser det tverretattlige **SaFoVa (Samarbeidsforum for vassdrag i Oslo)** som et viktig og nyttig strategisk instrument, vel og merke dersom ledelsens resultatforventninger er tydelige. Det er en strategisk sentral instans i arbeidet for å inspirere til et mer innsiktsfullt og tverrfaglig samarbeid om Oslovassdragene.

I **SaFoVa** deltar berørte kommunale etater, foruten de frivillige Oslo og Omland Friluftsråd og Oslo Elveforum. Organet ledes av byrådsavdeling for miljø og samferdsel og møtes 4 ganger i året. Oslo Elveforum har også i 2013 vært en pådriver i utvalget i et meget godt samarbeid med de kommunale og statlige organene.

Det er vårt inntrykk at den tverretattlige samlingen om byens blågrønne miljø som **SaFoVa** representerer, har betydd mye for kommunens arbeid med å gjenskape byens blågrønne struktur. **SaFoVas** møter sirkulerer nå mellom de berørte etater. Dette synes å bidra til økt nærhet og vitalitet omkring de aktuelle utfordringene.

Også i 2013 har Oslo Elveforum brukt sjekklister fra **SaFoVa** i sitt informasjonsarbeid overfor utbyggere, arkitekter og entreprenører. Sammen med lokale elvegrupper og venneforeninger gir vi innspill til planleggere eller tar kontakt med utbyggere og faginstanser tidligst mulig i prosessen. Gjennom slik proaktiv virksomhet fungerer Oslo Elveforum både som en konstruktiv vaktbikkje og inspirator. Vi erfarer at listen har vært til god hjelp. Vi viser ellers til Fakta ark om kantvegetasjonen lagt ut på Bymiljøetatens hjemmeside høsten 2012.

SaFoVas neste, store initiativ bør bestå i å bidra til å få fram en gjenåpningssguide, en veileder, der en samler de vesentligste bestemmelser og retningslinjer som angår vern, rehabilitering og gjenåpning av vassdrag, herunder nærmere regler og retningslinjer for lokal overvannsbehandling og flomdemping i en tid preget av klimaendringer.

Et hovedpoeng må være å understreke at gjenskapte vannmiljøer i byområder forutsettes å gi opplevelsesverdier som minner om det opprinnelige vassdraget. Der kanal og bassengløsninger av spesielle grunner velges, bør en sørge for å supplere med grønne planter og steiner som bidrar til estetikk, biologisk mangfold, strømminger og bevegelse i vannet.

Rehabiliteringen av Oslovassdragene er et felles ansvar for mange etater og institusjoner.

Samarbeidet mellom de berørte etater har i den senere tid vokst seg sterkere i takt med stadig økende utfordringer. Bystyrets mål om å «gjenåpne byens elver der det er mulig» markerer intet mindre enn et historisk løft, der en setter nye, krevende mål om en bærekraftig miljøpolitikk. Ca. 2/3 av opprinnelige 300 km bekker og elver er overdekket.

Også for 2013 er det grunn til å gi anerkjennelse for Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslovassdragene. Kommunale planer og tiltak viser at kommunen mener alvor i arbeidet med å rehabilitere og gjenåpne Oslos elver og bekker. Vi tenker spesielt på Alna gjennom helhetsplan for Groruddalen med et lovende oppstartprogram som også forutsetter åpen elv gjennom Kværnerbyen og Lodalen fram til Middelaldervannspeilet.

Vi nevner også det store arbeidet med planer for Hovinbekken i områdene Økern, Teglværkstomta, Ensjø og Klosterenga, og planene for bekkeåpning som del

av utbyggingen i Gaustadbekkdalen sør og nord. Vi noterer oppstartingen av arbeidet med en vannbruksplan for Lysakerelva i et samarbeid mellom Bærum, Ringerike og Oslo kommuner som et positivt, nødvendig og etterlengtet tiltak. Mens arbeidet med planer gikk for høytrykk også i 2013, ser vi ennå lite til arbeid i marken.

Dog med det unntak at deler av Hovinbekken nå er åpnet. Vi kan godt forstå behovet for en tidkrevende planlegging i forbindelse med den historiske omlegging av Oslos elvepolitikk, men vi håper at 2014 vil sette tydeligere spor i marken. Hovedinntrykket ved avslutningen av 2013 er at Oslo bystyres budsjett for 2014 avspeiler en klar vilje til å gjenskape det blågrønne årenettet fra Marka til Fjorden.

Bydelsplan

Bydelenes engasjement i den blågrønne sektor bør aktiveres. Vi mener at de bør kunne bidra sterkere til å samle krefter om vedlikehold, vern og bruk av friarealer generelt og vassdragene spesielt.

Interkommunalt

Nyere krav om en helhetlig behandling av hvert vassdrag, jfr. bl.a. EUs vanndirektiv, utfordrer til interkommunalt samarbeid. Vannplanarbeidet med Lysakervassdraget som nå samler kommunene Ringerike, Bærum og Oslo, krever ny gjennomtenking av forvaltningsmåten. Dette vil også berøre grensevassdraget Ellingsrudelva og muligens også Gjersjøelva.

Stilt overfor denne omfattende virksomhet, kan en fristes til å stille spørsmålet om Oslo for noen år fremover vil få behov for å etablere en spesiell gjennomføringsenhet og en pådriver enhet for gjenåpning av vassdrag med turstier og publikumsåpne kantsoner. Vi lar denne utfordring stå som et hovedønske og en anbefaling fra Oslo Elveforum til de politiske partier i 2014.

Arbeidet med EUs vanddirektiv/oppfølging av vannforskriften har virket som en god utfordring. I løpet av 2013 har samtlige elvegrupper/foreninger lagt fram en samletfremstilling av aktuelle ønsker for å bringe overvannet i Oslovassdragene opp til en akseptabel kjemisk og økologisk tilstand innen 2021. Bidraget fra syv berørte elvegrupper er lagt inn på nettet under Bekkelagsbassenget vannområde, mens bidragene fra Lysakerelva, Gjersjøelva og Ellingsrudelva som hører til under andre vannområder, kan finnes på Oslo Elveforums hjemmeside.

Oslo Elveforum peker også på at tiden snart er inne til å samle kreftene og arbeide frem en samlet mulighetsbeskrivelse for Oslos vassdragsmiljø. Vann og Avløpsetatens «**Hovedplan for avløps og vannmiljø 2013-2030**» vil være et viktig dokument i tiden fremover.

ÅRSMELDINGER FRA ELVEFORENINGER OG - GRUPPER

Akerselva

For Miljøforeningen Akerselvas Venner (MAV) er det fortsatt et hovedpunkt å arbeide for å bevare dalgangen og elva som en blågrønn lunge, slik hensikten var med Akerselva Miljøpark som ble opprettet i 1990, og slik føringen er i Verneplan for vassdrag som Akerselva inngår i.

Plansaker

Det har vært få plansaker vi har funnet det nødvendig å uttale oss om i 2013. Men vi har studert en del planer som har vært lagt fram for å forsikre oss om at de ikke berører elva.

Forslag til detaljregulering for Sandakerveien 24 D mfl. på Myraløkka. I vår uttalelse av 5. januar 2012 gikk vi i likhet med PBE og bydel Sagene imot bygget bl.a. fordi det strider mot forutsetningene i KDP Akerselva Miljøpark. Bystyret gikk inn for utbygging, noe vi klaget på til fylkesmannen 14. oktober 2013. Klagen ble ikke tatt til følge.

Forslag til detaljregulering for Nedre Foss på Grünerløkka. Etter at planforslaget ble vedtatt av bystyret 12. desember 2012, signerte kommunen ved Bymiljøetaten (BYM) og Eiendoms- og byfornyelsesetaten (EBY) i april 2013 en avtale med Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO), der BYM forplikter seg til å oppføre en sykkelbod for SiO på den friområderegulerte, kommunalt eide tomte etter tidligere Marselis' gate 26. Dermed blokkeres dessverre muligheten for å grave ut tomte og forlenge Kubaparken ned til Grüners gate. En eventuell fremtidig flytting av den nye sykkelboden krever i henhold til avtalen forutgående aksept fra SiOs side. Ved å inngå avtalen sikret kommunen seg rett til å fjerne dagens sykkelbod sør for siloen og til å bygge fisketrapp i Akerselva ved Nedre Foss. Byggingen av fisketrappa ble påbegynt i 2013. Trappa forventes ferdigstilt våren 2014. Kommunen har ikke bevilget penger til å opparbeide parken på Nedre Foss i 2014. Forhåpentlig vil parken med turveiforbindelse langs østre bredd fra Kubabrua til Grünerbrua bli opparbeidet i 2015, dvs. 27 år etter at Miljøverndepartementet la ned bygge- og deleforbud for Nedre Foss for å sikre området som friområde.

Status for plansaker langs Akerselva sør for sporområdet på Oslo S

Forslag til detaljregulering for Akerselvallmenningens nordre del, dvs. partiet langs elva fra sporområdet til Dronning Eufemias gate, ble lagt fram i to alternativer. I vår uttalelse av 6. februar 2011 frarådet vi alternativ 1 med et kunstig vannspeil som skulle illudere en gjenåpnet elv. Vi anså alternativ 2 som en bedre løsning, men pekte samtidig på at dette alternativet kun åpner Akerselva på 35 m av den 75 m lange strekningen fra Dronning Eufemias gate til Trelastgata, og det ved å slå hull på den østre elvekulverten og etablere et nytt elveløp øst for de to kulvertene. I merknadsbrevet foreslo vi å åpne de to elvekulvertene på den resterende strekningen opp til Trelastgata, og påpekte at de to elvekulvertene kan åpnes på hele strekningen fra sporområdet til fjorden dersom felt A14 i Bjørvika-planen ikke bebygges, felt A9 i Bjørvika-planen trekkes noe lengre vekk

fra Akerselva, og Nylandsbrua enten fjernes eller rampes ned i Dronning Eufemias gate vest for og ikke oppå elvekulvertene. I høringsrunden reiste Riksantikvaren innsigelse mot alternativ 1. Først etter meklingsmøte hos Fylkesmannen i september 2012 bestemte byrådet seg for å anbefale alternativ 2. Ingen av våre forslag til forbedringer av alternativ 2 ble fulgt opp da bystyret 6. mars 2013 enstemmig vedtok dette alternativet. Ramme- og igangsettingstillatelse for Akerselvallmenningens midtre del (partiet fra Dronning Eufemias gate til Operagata) og nordre del ble gitt på nyåret 2014.

Forslag til detaljregulering for felt A14 i Bjørvika: Gjennom Oslo Elveforum har vi helt siden 2003 forsøkt å stoppe utbyggingsplanene for felt A14, dvs. det planlagte bygget kloss inntil Akerselvas vestre bredd rett nord for Dronning Eufemias gate. Overfor byutviklingskomiteen understreket Oslo Elveforum under en deputasjon i mars 2013 viktigheten av å følge opp PBEs tidligere forslag om å sikre en 85 m bred blågrønn korridor langs Akerselva fra Vaterland til fjorden. Ved bystyrets behandling av reguleringssaken 15. mai 2013 støttet Arbeiderpartiet og Rødt med sine 22 stemmer Oslo Elveforums og MAVs syn og stemte imot forslaget til detaljregulering for felt A14. Byrådets utbyggingsforslag ble etter dette vedtatt med 37 mot 22 stemmer. Utbygger og PBE har avholdt forhåndskonferanser om nybygget i felt A14 på nyåret 2014.

Forslag til detaljregulering for Munch–Deichman-området: I merknadsbrev av 28. februar 2011 gikk Oslo Elveforum imot å plassere nytt Munch-museum i felt B5 i Bjørvika og anbefalte at det nye museet ble bygd på Tøyen. Det ble vist til at det å bygge Lambda med en base på 95 m, tårnlengde på 68 m og tårnhøyde på 60 m vil etterlate samme inntrykk som om en hel fotballbane blir reist på høykant som en vegg mellom Bjørvika og Bispevika. Det ble videre vist til at Lambda vil sperre utsynet fra Stasjonsallmenningen mot fjorden og Hovedøya, at Akerselvas vannareal reduseres kraftig, at bredden på og utsynet gjennom Akerselvkorridoren reduseres betraktelig, og at Lambda vil sperre et av de få gjenværende gløttene til fjorden gjennom Barcode-rekken selv om en lar åpningene mellom lamellene i felt B1 og B4 flukte med åpningene mellom Barcode-lamellene. I likhet med MAV understreket Oslo Elveforum at vegglivet i felt A9, byggefeltet vest for elva mellom Dronning Eufemias gate og Operagata, må trekkes vekk fra Akerselva for å oppnå tilstrekkelig bredde på Akerselvkorridoren og muliggjøre en fremtid åpning av begge elvekulvertene på denne strekningen. 16. februar 2012 forkastet bystyret forslaget om å bygge Lambda på felt B5, ba byrådet utrede løsninger for nytt Munch-museum på Tøyen og i Nasjonalgalleriet, og vedtok planen for felt A8 (Deichman) og felt A9 (studentboligene), uten å trekke vegglivet i felt A9 vekk fra Akerselva. Resten av plansaken, herunder felt B1 og B4, ble sendt tilbake til byrådet. Etter at SV i mai 2013 snudde og inngikk en avtale med byrådet om likevel å bygge Munch-museet på felt B5 i Bjørvika, ble et lettere revidert forslag til detaljregulering for felt B5 og øvrige felt på begge sider av Akerselva sør for Operaen lagt ut til offentlig ettersyn i oktober 2013. Oslo Elveforum beklaget i merknadsbrev av 16. desember 2013 at planforslaget ikke har hatt som utgangspunkt å sikre en optimal løsning for Akerselvas møte med fjorden, og i stedet har latt Akerselva og Bispevika bli salderingsposter i bestrebelsene på å presse Lambda med sine 27 600 kvm inn på den altfor lille tomten i felt B5, som i Bjørvika-planen var tillatt utnyttet med 8 000 kvm. For å øke bredden på Akerselvkorridoren og bedre utsynet gjennom Akerselvkorridoren og gjennom de to siktsektorene til Akershus – selv uten å redusere utnyttelsen i felt B5, felt A10 og felt A11 – foreslo Oslo Elveforum å dreie Lambda ca. fem grader, flytte Lambda ca. fem

meter mot sør og justere feltarealene for A10 og A11. Etter høringsrunden har PBE delvis fulgt opp Oslo Elveforums merknad vedrørende felt A11 (Øya/Snelde), idet byggegrensen er blitt trukket tilbake fra Akerselva og nå flukter med Operaens østre vegg, slik Oslo Elveforum foreslo dersom felt A11 ikke blir holdt fri for bebyggelse. Oslo Elveforums øvrige merknader er ikke blitt fulgt opp. PBE oversendte 10. februar 2014 planforslaget til byrådet for politisk behandling. Byrådet tar sikte på å avgi sin innstilling for Munch-området primo mai 2014. Det samme gjelder for det reviderte forslaget til detaljregulering for felt B1 og B4, som ikke har vært sendt på ny offentlig høring.

Gangkulvert under sporområdet på Oslo S og gjenåpning av Akerselva nord for sporområdet: Vi uttalte oss 1. mars 2010 til forslag til områdeprogram for Oslo S. Vi fremholdt at det ikke må tillates noen form for bebyggelse i den 85 m brede blågrønne sonen langs Akerselva, at dette også må gjelde for partiet over jernbanens sporområde, at en eventuell bussterminal på lokk over sporområdet i sin helhet må legges vest for den 85 m brede blågrønne korridoren, at inn- og utkjøring til bussterminalen må løses uten at Nylandsbrua benyttes, og at Nylandsbrua bør rives på hele strekningen fra Hausmanns bru til Dronning Eufemias gate. Saken har siden vært fulgt opp gjennom Oslo Elveforum. Etter bystyrets behandling av områdeprogrammet ble det etablert et plansamarbeid om utviklingen av kollektivknutepunktet Oslo S mellom Jernbaneverket, PBE, BYM, Statens vegvesen, Ruter, Rom Eiendom og Akershus fylkeskommune. Plansamarbeidet munnet ut i en rapport i august 2013. I en av delutredningene som lå til grunn for rapporten, drøfter Rambøll mulighetene for å gjenåpne Akerselva fra Vaterlandsparken til nordsiden av jernbanens sporområde og mulighetene for å etablere en gangkulvert langs Akerselva med direkte oppgang til plattformene på Oslo S. I utredningen av desember 2012 konkluderer Rambøll med at det er mulig å åpne Akerselva helt ned til sporområdet, og at det er teknisk mulig å etablere gangkulvert under sporområdet både vest for og øst for dagens to elvekulverter. Til forskjell fra studien som Rambøll utførte på oppdrag av Oslo Elveforum i mars 2008, der det ble skissert en enkel gangveiløsning inne i den østre Akerselvkulverten uten noen oppgang til plattformene på Oslo S, er det nå snakk om en bred, separat gangkulvert med vinduer inn mot elvekulverten og trapper/heiser opp til alle plattformene. I rapporten fra august 2013 konkluderer plansamarbeidet, i tråd med anbefalingene fra Rambøll, med at Akerselva bør åpnes fra Vaterlandsparken ned til Schweigaards gate (vestre rampe opp til Nylandsbrua og deler av Galleri Oslo foreslås revet), men ikke videre ned til sporområdet, og at gangkulverten ikke bør etableres som en del av helhetsgrepet for Oslo S. Da rapporten ikke er politisk behandlet og premissene for konklusjonene er høyst diskutabile, blir det en viktig oppgave fremover å argumentere for gjenåpning av Akerselva helt ned til sporområdet og etablering av gangkulvert under sporområdet.

Idéutvalg for Akerselva

Basert på et initiativ i oktober 2012 fra Akerselva Næringsforening ble det oppnevnt et idéutvalg for Akerselva som på bakgrunn av gjeldende planer for Akerselva skulle fremme forslag til tiltak langs elva i bydelene Sagene, Grünerløkka og Gamle Oslo, dvs. ned til elvas utløp i havnebassenget. Utvalget, med representanter hovedsakelig fra bydelene (vi var ikke invitert til å delta, men hadde et møte med utvalgets leder) la fram sin innstilling i juni 2013. Idéutvalget foreslår blant annet at bystyret og byrådet igjen vurderer planen om å åpne Akerselva hele veien ut til fjorden, at det etableres ny gangvei langs elva forbi Bjølsenfossen, at det anlegges en badeplass på Myraløkka, og

at det anlegges en gangvei på vestsiden av elva fra DogA ned til Vaterlandsbrua. Alt dette er forslag som vi tidligere har tatt opp i ulike sammenhenger. I felles merknadsbrev av 9. mai 2011 fra MAV og Oslo Elveforum uttalte vi oss eksempelvis utførlig om forslag til detaljregulering av gangvei langs Akerselvas høyre bredd fra Vaterlandsparken til Nybrua og anbefalte en forlengelse videre oppover til Ankerbrua og DogA. Gangveien var tenkt anlagt i forbindelse med etableringen av Midgardsormen for å redusere kostnadene ved byggingen av gangveien, men ble dessverre ikke realisert samtidig med Midgardsormen. En realisering av gangveien synes nå å være helt i det blå. De omfattende arbeidene med Midgardsormen på strekningen fra Kuba til Vaterlandsparken har i lengre tid gjort Akerselva utilgjengelig på store deler av denne strekningen. Arbeidene med Midgardsormen forventes ferdigstilt i 2014.

Utrasing i Akerselva

Vi uttalte oss i brev av 5. desember 2013 til Vann- og avløpsetaten og PBE om utrasing i Akerselva på vestre bredd like nedenfor Vøyenbrua, kanskje forårsaket av pågående bygging av et stort bygg i Maridalsveien 85/87. Ved behandlingen av reguleringsplanen gikk vi og andre imot å legge bygget så nær elva, ikke minst på grunn av faren for utrasing.

Klorutslippet

Dette er tidligere omtalt i årsmeldingen for 2011 og 2012. Utslippet ble politianmeldt av så vel Naturvernforbundet som Bellona. Vann- og avløpsetaten ble ilagt en bot på 4 mill. kr samt inndragning av kr 700 000 til statskassen. Etaten ble også pålagt å yte en erstatning til Oslomarkas Fiskeadministrasjon på kr 2 950 000. Forholdene i Akerselva bedret seg betydelig i løpet av 2013.

Oljeutslippet i Akerselva

19. desember 2012 rant det 19 000 liter olje ut i Akerselva ved Vøyenbrua. Oljen stammet fra Hafslunds varmesentral på Ullevål sykehus. Brannvesenet la ut lenser. Mange ender ble tilgriset og flere ble avlivet. Forholdene ble normale i løpet av 2013.

«Akerselva gror igjen» – oppslag i Aftenposten

Aftenposten hadde 3. juli 2013 i Oslo-delen et tresiders innslag med mange foto initiert av biolog og byvandrer Morten Jødal om at «Folk ser ikke lenger Akerselva for bare trær». Han mener at 70 % av trærne langs elva bør hugges ned. I debattdelen 10. juli fikk vi inn følgende innlegg: «Miljøforeningen Akerselvas venner er vant til at det med jevne mellomrom kommer krav om at det bør hugges og ryddes mer i vegetasjonen langs Akerselva. Denne gangen er det biolog Morten Jødal som i Aftenposten 3. juli erklærer at det bør hugges fordi man knapt ser industriminnene og store deler av elva for bare trær.

Etter vårt syn er det ikke et generelt problem at de gamle fabrikkbygningene skjules av vegetasjon, tvert imot synes vi nettopp samspillet mellom trær, elva og gamle bygninger er det som gjør området vakkert. Vi ønsker at Akerselva skal være en grønn stripe i et ellers nokså grått bylandskap og liker at store gamle løvtrær brer seg over elva visse steder. Alle bygningene er synlige fra visse steder på stiene. Og den norske sommeren er så kort. Høst, vinter og vår er det ikke blader på trærne, og da kan alt beskues uten forstyrrende grønne elementer.

Men vi er enig med byantikvaren i at det enkelte steder kan åpnes mer opp i vegetasjonen. Dette gjelder bl.a. nord for Høse-Lovisas hus slik at den fantastiske gule fasaden på den eldste fabrikkbygningen ved Akerselva, Glads mølle (feilaktig kalt Hjula veveri på fotoet på side 8 i avisen), blir synlig over større del av stiene også om sommeren.

Diverse

MAV deltok som vanlig med stand på Miljøtorget på Bydel Sagenes årlige bydelsdag i mai og fikk som vanlig en håndfull nye medlemmer. På vår stand på Elvelangs i fakkellys 19. september fikk vi rundt 40 nye medlemmer, og mange av disse sa seg interessert i å arbeide for foreningen. Vi har også vært til stede på mange andre arrangementer om naturvern, friluftsliv og vassdrag. Som enkeltpersoner driver to av styremedlemmene med guiding langs elva. Vi besøker også tidvis foreninger for å fortelle om elva.

Alna

Alna legges i rør

De siste årene har det vært mange positive nyheter i våre årsrapporter. Men 2013 er kanskje det mest nedslående siden foreningen ble stiftet. Vi led jo alvorlig nederlag i 2010, da bystyret gikk bort fra alle løfter om åpen Alna og turvei gjennom Groruddalen, men bevarte håpet om at vedtaket en dag ville bli omgjort.

Vi har samlet inn underskrifter og fremmet et innbyggerinitiativ for å åpne Alna ved Terminalen. Sammen med Oslo Elveforum hadde vi møte med Byutviklingskomiteen om saken. I bystyret ble forslaget nedstemt, og det ser nå ikke ut til å være noe håp for tanken om Alna som en sammenhengende blå-grønn streng gjennom Oslo. Posten er allerede i gang med å rasere NRF-tomta og legge Kjelsrudbekken i rør. Iverksetting av reguleringsplanen forutsetter videre at noen hundre meter av Alna legges i rør nedenfor terminalområdet.

Skoleadopsjon

Det mest positive som har skjedd er at Oslo Elveforums program for at skoler skal adoptere elver nå har kommet til Groruddalen. Foreløpig har et halvt dusin skoler adoptert sine biter av Alna og Tokerudbekken. Dette gir håp om en mer bevisst holdning til elvenes betydning i fremtiden.

Follobanen

Det er også grunn til å være fornøyd med utviklingen i forhold til Follobanen. Her mente Jernbaneverket opprinnelig at det ville være fysisk umulig å forene åpne elv med noen av de fire planlagte sporene (inngående og utgående, Follobanen og Østfoldbanen). Etter grundig gjennomgang av disse beregningene fra Are Eriksen i Oslo Elveforum er det nå klart at det ikke er noen problem mht tre av disse sporene. Det gjenstår ennå å se om det lar seg gjøre å senke det fjerde sporet slik at man får åpning her også, ellers blir det en dykket løsning over noen få meter.

Andre saker

Etter at kommunen vedtok å stanse drift i Huken, gikk Oslo Vei konkurs, og bostyret har hentet inn Åsland Pukkverk for å fortsette driften. Alnaelvas venner har tilskrevet

fylkesmannen om kraftig forurensning av bekken, og anmeldt pukkverket for forurensning.

Også i år har vi arrangert lysvandring, der offisiell åpning av Grorudparken inngikk. Vi har hatt medlemsturer, bl.a. langs Ljanselva, nedre Alna/Ekebergparken, Akerselva og blant bekker på Furuset som er planlagt åpnet. Åpningsplanene er omtalt i årsmelding 2012.

LFI (Laboratorium for ferskvannsökologi og innlandsfiske) undersøker nå tilstanden i flere elver, bl.a. Alna, men rapporten forelå ikke da årsmeldingen ble skrevet.

Alna tilbake til Middelalder-Oslo

Arbeidsgruppen Alna tilbake til Middelalder-Oslo fortsetter å jobbe innen Alnaelvas venner, med Sigurd Hortemo som styremedlem.

Ellingsrudelva

Ellingsrudelvas elvegruppe har også i 2013 bestått av Tore Sætre og Frithjof Funder.

Vannføringen

Ved reguleringen i 1960-årene med oppdemningen av Elvåga og overføring av vannmengder til Skullerud, har Ellingsrudelva blitt redusert fra å være en betydelig elv i Oslo-sammenheng til å bli en liten bekk, ofte bare kalt Elvågabekken.

Dette med vannføringen har vokst til å bli en vesentlig sak for å skape et miljø langs elva. Vi har tatt opp saken politisk gjennom Miljø-, plan- og samferdselskomiteen i Stovner bydel. Komiteen har stilt seg bak og fremmet saken overfor VAV, foreløpig til ingen nytte i sin avvisning overfor komiteen. Lørenskog kommune ser gjerne at vi fremmer større gjennomstrømning på grunn av badelivet i Langvannet.

Skiløypa og Mariholtveien (bomvei) er svært populære. Vi og andre har tatt opp at parkeringsplassen, anlagt for turfolket, nå i stigende grad brukes for oppstilling av trailere. I tillegg ble et forslag om bussoppstillingsplass i området lansert ved årsskiftet.

Planlegging av en vannpark mellom Starveibrua og Stasjonskryssene fortsetter.

Mølle- og sagbruksruinene

Vi har jevnlig sett til ruinene og sørget for at vegetasjonen holdes noenlunde nede.

Elevarbeider

Tore Sætre er lærer ved Stasjonsfjellet skole. Med elever ved 10. trinn har han årlig gjort målinger i Ellingsrudelva og tilhørende vassdrag. Målinger for løst oksygen (4-5 ppm), pH (7-7,5) og turbiditet (35-40JTU) er å regne som normale. (pH- verdien er noe høyere enn forventet). Oslo VAV er informert.

Frognerelva

Frognerelvvassdraget er ca. 7 km langt. Med Åklungen, Svartkulp og Sognsvannet som kilder i Nordmarka strekker det seg ned til Frognerkilen. Hovedløpet er *Sognsvannsbekken*, som skifter navn til *Frognerelva* i Majorstuen-området. De viktigste tilløpsbekkene er *Risbekken* fra Båntjern i Vettakollåsen og den lukkede *Gaustadbekken*, som får vann fra fem-seks småbekker i Sogn/Nordberg-hellingen.

Sognsvannsdammen

I løpet av 2012 ble damkronen i utløpet av Sognsvannet ferdig rehabilitert for å tilfredsstille miljømålene i EUs rammedirektiv for vann (Vannforskriften). Demningen er forsterket på vannsiden og utbedret på utløpssiden. Fra utløpet renner Sognsvannsbekken gjennom myrland og skog ned under *Ankerveien*, en mye brukt turvei som fortsetter som *Sognsvannsveien* ned mot Rikshospitalet.

Tursti

Fordi bekkeløpet ligger nokså langt fra turveien og ikke kan oppleves derfra, arbeider Frognerelvggruppen i Oslo Elveforum fortsatt med planer om en enkel tursti (ikke «turvei» som har høyere krav) langs det rolige bekkeløpet ned forbi SSBU (Sogn senter for barne- og ungdomspsykiatri) til dagens kjørebom på Sognsvannsveien.

I det øvre løpet er bekken markagrense og skille mellom jordbruksland på de tidligere Gaustadjordene i vest og Haugerudjordene i øst; der vi nå finner Norges Idrettshøgskole, Kringsjå studentby, barnehager, skolene Nordberg og Kringsjå, Viken Energis trafo, SSBU og gamle Gaustad sykehus. Lenger nede ligger Rikshospitalet nær bekken.

Vettakollbasseng

Vann- og avløpsetaten har laget to nye høydebasseng for 25.000 m³ vann i Vettakollåsen et stykke sør for Båntjern. Trykkbassengene skal sikre vannforsyningen i de vestre bydelene. Vannledninger er lagt i en utsprengt tunnel gjennom mange geologiske formasjoner gjennom åsen ned til og under Sognsvannsveien og Sognsvannsbekken. Sprenging av tunnelen startet i 2011 og arbeidene avsluttes i løpet av 2014. Tunnelen er sikret mot lekkasjer. Kjørebromen over turveien og bekken for å frakte ut sprengstein blir fjernet i løpet av 2014, og området skal tilbakeføres til tidligere tilstand. På en kort strekning, der ledninger er lagt under bekken, blir kantsonen reetablert og sikret.

Et grundig *miljøoppfølgingsprogram* har overvåket vannkvaliteten (surhetsgrad/ renhet) i bekken for å sikre livskvaliteten for fisk og bunndyr, inkl. den sjeldne elvemuslingen, som har hatt tilhold i bekken.

Fra SSBU renner bekken videre frisk og vilter i foss og stryk. En blåmerket sti følger vestsiden av bekken i variert terreng ned til Rikshospitalet dit Risbekken kommer fra sin kilde i Båntjern og renner åpen som markagrensebekk mellom villastrøket på Ris og friområdene i Gaustadskogen. En bro over bekken gir adgang fra Rikshospitalet til denne "hundremeterskogen", hvor det er anlagt en natursti beregnet for barn. Herfra er det kort vei for turfolk til/fra trikk (Rikshospitalet st.) og T-bane (Gaustad st.).

Vår elvegruppe vil følge med dersom videre utbygging av Rikshospitalet på Gaustadjordene blir aktuelt (jfr. tanker om et nytt samlokalisert Oslo universitetssykehus på Gaustad), for best mulig å sikre et fortsatt åpent bekkeløp med grønn kantsone ned til møtet med Risbekken.

Vannet i Sognsvannsbekken og Risbekken slår følge i kulvert under Ring 3 like ved Gaustad stasjon på T-banen. Det omfattende arbeidet i dette området med undergang for

gang-/sykkelveien langs Ring 3 og under Slemdalsveien og T-banetraseen ved Gaustad stasjon er slutført med påfylling av jord og tilplanting. Vannet føres videre under den nye gang-/sykkelveien og fortsetter i det tidligere bekkeløpet, nå med støpte kantbredder. Vi hadde vel håpet på en mer naturnær løsning av det store og kompliserte anlegget.

Bekken renner videre forbi bygningskompleksene i Børrestuveien og Forskningsveien og villaer i Aasmund Vinjes vei. Via litt krokveier kan man vandre langs den livlige bekken forbi Byggforsk, Psykologisk institutt, Vinderen bo- og servicesenter og Psykiatrisk klinikk ned til Rasmus Winderens vei. Oslo Elveforum ønsker en bedre og mer sammenhengende tursti på den strekningen. Vi ønsker også at det av hensyn til bekken blir slutt på privat felling av store trær og krattskog mellom Aasmund Vinjes veis ende og Rasmus Blinderns vei.

Ved den flotte Vinderenfossen er det påkrevd med en bedre sikring og en lettere gangsti forbi fossen, men tiltaket er ikke påbegynt. Bymiløetaten må nå ta tak i dette. I flomvær deler bekken seg i flere løp gjennom det vakre edelskogsområdet ned mot Frøen. En mye brukt gangsti går fra Anne Maries vei til Slemdalsveien. Oslo kommune bør sørge for å bli eier av denne viktige veilenken.

Gaustadbekken

møter Sognsvannsbekken i dette området ved Frøen. Den har sine kilder i fem-seks småbækker i Sogn- og Nordbergområdet (Havnabekken, Nilserudbekken, Borgestadbekken, Damefallbekken og Solvangbekken). Noen av disse er åpne på korte strekninger, men det meste er lukket. Vann- og avløpsetaten har prioriterte planer for rehabilitering av lednings-nettet i området for å kunne sikre rent vann til disse bekkene, som vil føre vann til Gaustad-bekken når den blir gjenåpnet gjennom hele Gaustadbekkdalen, etter å ha vært bortgjemt i rør siden 60-årene.

Bekkeåpning

Gaustadbekkdalen er et byutviklingsområde for forskning og undervisning. Regulerings-planen for *Gaustadbekkdalen nord*, vedtatt 15.06.2011, legger til rette for universitetets store Life Science senter på ca. 75.000 m² bygningsmasse. Statsbygg er her utbygger på vegne av Universitetet. I friområdet øst for det store utbyggingsområdet skal Gaustadbekken gjenåpnes og det skal anlegges en ny turvei/gang- og sykkelvei fra Domus Athletica gjennom hele Gaustadbekkdalen ned til Blindern stasjon.

I *Gaustadbekkdalen syd* ligger universitetets store Informatikkbygg (IFI2), offisielt åpnet i september 2011. I friområdet øst for IFI2-bygget er det klargjort for gjenåpning av Gaustadbekken med en bred renne for bekken og et stort vannspeil. Disse var fylt med ledningsvann da Oslo Elveforum markerte sitt 10-årsjubileum her 7. september i 2012 med presentasjon av boken: *BLÅGRØNN HOVEDSTAD Jubel og gråt for Oslos elver og bekker*.

Bekkeløpet og vannspeilet er steinsatt med rullestein. Det er alt for mye stein etter vår mening, fordi det ikke blir noe naturlig bunnforhold eller grønn kantsone på denne måten. Det ekte bekevannet i Gaustadbekken kommer først når utbyggingen i

Gaustadbekkdalen nord er ferdig og det nye bekkeløpet er anlagt. En forutsetning er også at etatene har rehabilitert ledningsnettet i Sogn-/Nordberglia.

Gaustabekken skal fortsette sitt løp sydover Gaustadbekkdalen forbi Forskningsparken og forskningssenteret CIENS med instituttene NIVA, NILU, NINA, TØI m.fl. Det siste byggetrinnet her, Hus 5, påbegynt i november 2010, er ferdig. Blindern Vel og Oslo Elveforum har vært meget aktive pådrivere sammen med utbygger (Forskningsparken) for å finne gode løsninger for grøntdraget med gjenåpnet bekk, dammer og turvei, gang-/sykkelvei i det trange restarealet mellom bygningene og T-banen. Arbeidet med uteområdet skjedde ikke i 2012, som tidligere lovet. Tiltaket er ferdig prosjektert, men aktørene (stat, kommune, Forskningsparken og Blindern studenthjem) har hatt lange drøftinger om eiendomsgrenser og om ansvaret for gjennomføringen, inkl. finansiering. Vi håper arbeidet med uteområdet kommer i gang i 2014. Statsbygg vil fortsatt være pådriver for å fullføre gjenåpning av bekkeløp med turvei/gang-sykkelvei. Med den gjenåpnede Gaustadbekken som en frisk attraksjon gjennom hele Gaustadbekkdalen vil flere tusentalls forskere, studenter, turvandrere og beboere her få et fint felles uteområde og rekreasjonsområde.

Fra Blindern stasjon renner Sognsvannsbekken åpen, men utilgjengelig for folk flest forbi villahager på Frøen ned til T-banens sporområde på Majorstuen. Det er arbeidet med rensing og utbedring av røret for avløpsvann som følger bekkeløpet. Arbeidet har startet ved Blindern T-banestasjon og skal gjennomføres helt syd til Sørkedalsveien. Det vil gjøre slutt på lekkasjer og gi renere bekkevann.

Ønskedrømmen om full gjenåpning av bekken der den krysser T-banesporene mellom Slemdalsveien og Sørkedalsveien er neppe realistisk, - heller ikke gjenskaping av de vakre Frøendammene som opprinnelig lå her, men Oslo Elveforum, prosjektet *Grønn rute*, lokale bydeler og velforeninger ønsker at vassdraget kan bli synlig markert på utearealet i forbindelse med en eventuell utbygging på sporområdene på Majorstuen, og at man sørger for en sammenhengende trasé for gang- og sykkelveien i *Grønn rute* fra Blindernaksen ned mot Frognerparken. Oslo Elveforum har minnet om dette i høringer om den påtenkte Fornebu-banen, som kan komme 'elva for nær'.

Fra bomstasjonen i Sørkedalsveien skifter vassdraget navn til Frognerelva som renner åpen gjennom dammer og i stryk og fossefall i Frognerparken, men som deretter forsvinner i en lang kulvert – og får et unnselig utløp i Frognerkilen, - en sørgelig skjebne elva deler med andre Oslo-elver. Vannstrømmen i kulverten er for sterk til at anadrom fisk (ørret?/ål?) kan makte å svømme opp til stillere områder for gyting. Men hvis det kan bli plassert en form for 'terskler» i kulverten, der fisken kan hvile, kan oppvandring være mulig. For passering av fossefallet under broen nær Bymuseet og opp i Frognerdammene vil det kreves fisketrapp.

I den spennende elvedalen nedenfor Frognerdammene har naboer sammen med Frognerparkens Venner, Kontaktutvalget for velforeninger og Oslo Elveforum hatt drøftinger med den tidligere Friluftsetaten om forbedringer av landskapet, elveløpet og den dels bratte og glatte turveien.

Gjersjøelva

Gurisaga/oppgangssaga

Det ble arrangert 21 sagvisninger sommeren 2013. Sesongen var ikke problemfri. Sent i mai ble det flom og flere avtaler med skoler og en åpen sagdag måtte utsettes grunnet for mye vann. Utover sommeren ble det nesten vanntørke så da fikk vi problemer med for lite vann, men vi fikk det brukbart til. Oppgangssaga er ikke gammel, men den preges av at den ligger ved en elv som alltid er preget av kystklima og fuktighet. Dette har medført at grunneieren har påkostet nytt vedlikeholdsfritt tak over hele saga, ny trapp ned til elva og en takkonstruksjon over vasshjulet som tas av hver sommer. I tillegg har grunneier bestilt strøm ned til saga. Med dette har Gurisaga fått en solid oppjustering som vil begrense forfallet fremover.

Langbygningen- Maritas lokalhistoriske museum

Etter en arbeidsom vinter og vår med masse dugnadstimer kunne endelig hele Langbygningen onsdag 22. mai åpnes som et helhetlig museum. Et forferdelig regnvær gjorde at vi måtte ta alle seremonier innendørs. Dette gikk greit selv om det var masse mennesker fordelt på ikke altfor store rom. Ordfører Ildre Eidem Løvaas fra Oppegård kommune gratulerte innbyggerne med nytt lokalhistorisk museum og takket for alt arbeid som var blitt nedlagt for å få museet ferdig. Hun benyttet anledningen til å overrekke en sjekk på 40 000 til Langbygningen, og en på 170 000 til kvernhuset. Like etter overrakte Eva Hoff Eriksen fra DnB og Sparebankstiftelsen en sjekk på 200 000 til kvernhuset. Fra Folkemuseet fikk vi for anledningen utlånt et kirkeskip fra 1600- tallet som har hengt i kirken på Svartskog. Kirkeskipet har vært så lenge i Folkemuseets forvaring at ingen levende Oppegårdinger hadde sett skipet. Det ble tatt mange bilder av skipet, flere av disse henger nå i museet som erstatning. Kirkeskipet var for gammelt og unikt til at vi kunne låne det over tid. Foruten alt dette ble det mye blomster og heder. Det var en god dag på jobben! Med all publisiteten som dette medførte var det særlig museet som folk ville se utover sommeren. Et rom vi kaller "Herskapelig" er innredet etter et fotografi av ballsalen på Stubljan som brant i 1913. Flere av gjenstandene i rommet er fra Stubljan.

Kvernhuset

Kvernhuset er fullfinansiert og blir forhåpentligvis satt opp 2014. Også hit besørger grunneier strøm.

Vernehus til lokomobil

Etter åpningen av Langbygningen ønsket Rotary i Oppegård et besøk. Resultat, 30 000 fra Skagenfondet til Langbygningen, og 100 000 til vernebygg til en lokomobil som står i en låve på Follo museum og venter på et sted å være. Det har over tid vært 16 lokomobilsager i Ljansbrukets virke. Denne skal også komme på plass i 2014.

Stien langs elva

Stien langs Gjersjøelva fra Gurisaga og opp til brufundamentet ved Kruttmølleplass er nå godkjent av Bymiljøetaten i Oslo, Byantikvaren i Oslo og Oppegård kommune. Beregnet ferdig 2014.

Barokkhagen på Stubljan

Søndag 24.mai ble det avholdt et minnearrangement over Stubljan som brant i 1913. Flott vær og masse folk. Mette Eggen fortalte om hageanlegget, mens lederen av Søndre Aker historielag, Lars Alden fortalte om Stubljan og folkene som bodde der. Deretter var det salutt med kanoner. En av kanonene hadde tidligere stått på Stubljan. Fire kanoner ble kjøpt inn av Helle Ingier fra forsvaret i 1855. Dette er unike danske 3-punds snøkanoner modell 1687. Av 70 som ble produsert 1711-1716 i København kom syv til Norge tidlig 1800. Disse tjenestegjorde ved Kongsvinger festning 1808-09, og 1814. Vi kjenner bare til tre av kanonene nå, en i Sjøfartsmuseet i Horten, og to i privat eie av Ljansgodsets arvinger.

Hoffselva

Styrets virksomhet

Foreningen har i løpet av året holdt syv møter og to generalforsamlinger. Møtene holdes i Ullern Frivilligsentral, Hoffsvæien 25.

Naturkart

Et naturkart er en beskrivelse av områdets kvaliteter, med angivelse av severdigheter, dyre- og planteliv og rettledning for besøkende som ønsker å ta seg fram langs elva. Vi har bestilt slikt kart hos Naturvernforbundet Oslo og Akershus (NOA). Kartet skal benyttes til å gjøre området kjent blant unge og gamle, og er bl.a. i undervisningen på skoler og i barnehager. Kartet er ferdig finansiert, men er dessverre blitt forsinket fordi Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, som lager kartet for oss, har hatt andre presserende oppgaver. Vi regner nå med at kartet skal bli ferdig tidlig på nyåret.

Vannmiljø

Arbeidet med TRUST programmet (Transisjons to The Urban Water Services of Tomorrow) og EUs rammedirektiv for vann – Vannforskriften fortsetter. Vann- og avløpsetaten i Oslo kommune kom i november med en Hovedplan avløp og vannmiljø 2013 – 2030. Av interesse for oss er at Hoffselven oppstrøms Holmendammen er høyt prioritert når det gjelder å forbedre overvannshåndteringen.

Dugnader

Styret har invitert til to dugnader i årets løp:

- Rydding av tomten vis a vis Dronningfossen, Hoffsvæien 29. Her hadde diverse skrot lagret seg opp i mange år. Vann- og avløpsetaten hjalp oss med å kjøre vekk flere lass etter vårdugnaden.
- Karenslyst båtopplag har vist stor imøtekommenhet ved å tillate oss å rydde en sommersti langs elvens østside fra Kyststien og opp til gang- sykkelveien langs E18. Vi laget «første byggetrinn» ved å anlegge stien i skråningen ned fra gangveien allerede i høst.

Elvevandring

Vår annen elvevandring gikk torsdag 30. mai fra Smestaddammen mot Makrellbekken og nedover langs denne til Dronningfossen. Derfra langs elven forbi Skøyen stasjon og helt ut til Bestumkilen. Denne gang sto styrets medlemmer selv for orientering langs

ruten. Også denne gang var det overraskende mange deltagere, ca. 75 personer var med på turen.

Tursti

Vi har i årets løp hatt befaring med representanter for Bymiljøetaten og Oslo og Omland Friluftsråds turveitvalg og har nå sett oss ut en midlertidig trasé for en tursti fra Bestumkilen til Smestad.

En mer permanent løsning vil kreve kommunalt oppkjøp av grunn, noe som antagelig ligger noen år frem i tid. Også den midlertidige sti vil det ta noe tid å få merket da vi skal ha tillatelse fra et antall grunneiere.

Høringsuttalelser

I året som gikk avga vi høringsuttalelser vedrørende

- Holmenkollen tennisklubbs planer nedenfor Midtstuen.
- Hoffssveien 17 med planer om utkjøring i Hovfaret 17.

Skøyenutbyggingen

I forbindelse med planene om tunnelbane til Fornebu lages det også interessante planer for Skøyen sentrum. I det videre arbeidet med disse planene, har Hoffselvens venner bedt om at det legges inn tydeligere føringer om grøntbeltet og turveien i tråd med Byøkologisk program, Plan- og bygningsetatens forslag til Grøntplan, og Oslo Elveforums anbefalinger. Det innebærer bl.a. at turvei A5 opparbeides med universell utforming, at de grønne kantsonene ikke blir smalere enn 20 meter på begge sider av elven og at det etableres en aktsomhetssone på 100 meters bredde..

Skoleadopsjon

Smestad skole har adoptert vassdraget på hele strekningen fra Ring 3 til Bestumkilen. Elever, lærere og foreldre ved Smestad skole lover å verne vassdraget vårt ved å oppleve og bli kjent med natur- og kulturverdiene, ta hensyn til planter, dyr og kulturminner, og melde fra om ulovlig forurensning og holde vann og elvekanter fri for søppel. Elevene fra 3. klassetrinn var med på egen ryddedugnad langs elveskråningene på begge sider nedenfor Dronningfossen.

Kontakt med omverdenen

Vårt styremedlem Julie M. Løddesøl holder styr på Gruppen Hoffselvens venner på Facebook og sender ut nyhetsbrev til de av våre venner som har oppgitt epostadressen sin.

Tillitsvalgte

Per Henrik Bache var den første leder av Hoff selv-gruppen under Oslo Elveforum like etter årtusenskiftet. Når han nå velger å trekke seg ut av dette arbeidet, vil vi takke ham hjertelig, ikke minst for hans viktige arbeide for Oslo Elveforum sentralt. Odd Solvang har vært vår leder i de fire år som er gått siden revitaliseringen av Hoffselvens venner. Han har ledet arbeidet på en utmerket måte, og har en stor del av æren for at vi nå er et forum man regner med. På generalforsamlingen i november tok han ikke gjenvalg til styret. Vi takker ham for utmerket ledelse av styret og ønsker ham lykke til i det videre frivilligarbeidet i Ullern bydel. Ester Marie Lier trakk seg også fra styret i samme

generalforsamling. Vi takker henne og Frivilligsentralen for å ha huset styremøtene i disse årene og håper at gjestfriheten vil fortsette. Arne Helgerud har vært styremedlem hos oss i de siste fire år. Han var en stillferdig mann, som likevel fikk tingene gjort. Hans siste oppdrag for oss var å få ryddet trikkeløypen på Skøyen for parkerte biler i fjor vår. Når han nå er gått bort, vil vi savne hans milde vesen og hans store lokalkunnskap i bydelen.

Etter generalforsamlingen i november i fjor har styret denne sammensetningen:

- Hans Fr. Horn, leder
- Eivind Bødtker
- Egil Baanrud
- Nils Gunnerød
- Julie M. Løddesøl
- Sigurd Tønsberg

Julie M. Løddesøl er vår representant i styringsgruppen for Oslo Elveforum. I referansegruppen for Bekkelagsbassenget vannområde deltar vårt fiskekyndige styremedlem Egil Baanrud. I Oslo og Omland Friluftsråds Turveitvalg er vi representert ved Knut A. Edin og Hans Fr. Horn.

Økonomi

Regnskapet viser en egenkapital på 81 574 kr, av dette er 22 566 kr mottatt til prosjekter som ennå ikke er igangsatt og det gjenstår å betale 20 000 kr for Naturkartet.

Hovinbekken

Høringer

Følgende høringsuttalelser er avgitt i 2013:

- 16.01.13. Bekkelagsbassengets vannområde. Vannforvaltning: Et omfattende to-siders høringssvar til BYM med beskrivelse av tilstand, utvikling og ønskemål. To konkrete nye åpningsønsker for øvre del er fremført. Det gjelder åpning av del av bekken ovenfor Årvoll badedam og ved Årvoll skole.
- 21.05.13. Ulvenområdet, forslag til detaljregulering: Vi godtar overvannsbehandlig som synlig bekkeelement pga. de trafikale forholdene som umuliggjør en reell åpning i dette området. Som siste mulighet vises til Randi Engans masteroppgave. 01.07.13. Klosterenga park: Vi ber om tydelig bekkemarkering på reguleringskart. Fremhever bekkens betydning som historisk identitetsfaktor og ber om at dette må prege utformingen. Dette bør også omfatte videreføring til Middelaldervannspeilet.
- 16.12.13. Ensjø. Tyngdepunktet: Uttrykker glede over regulert vannspeil ved Ensjø T-banestasjon. og ber om bekkkontinuitet ved åpning i Jordalområdet nedenfor. Vi Støtter Byantikvaren og PBE i ønsket om å bevare Levahnbygget, tidl. Ensjø Teglverk.

Fisk

Hovinbakkens øvre del har stor bestand av bekkerøye, en innført kanadisk fiskeart som nå er svartelistet i Norge pga. parasittfare. Ekte ørret fins i isdammen og et enkelt eksemplar er observert i Bjerkedalen. Drastiske utryddingstiltak for bekkerøya ser vi på som urealistiske og går heller inn for planmessig utsetting av vanlig ørret som ved tilfredsstillende vannkvalitet er dominant i forhold til bekkerøya.

Vi er så heldige at vi har en gruppe av mastergradsutdannede fiskeeksperter som i de siste par årene har gjennomført periodisk elektronisk merking av fisk i bekken med registrering av art, antall, forflytning og vekst. Rapportene fra dem blir viktige i fiskeforvaltningen.

Bjerkedalen park med bekkeåpning

Torsdag 11. oktober 2013 var det stor åpningsdag for Bjerkedalen park med åpning av 300 meter av Hovinbekken. Bjerke bydel ved sin prosjektleder arkitekt Sidsel Andersen har stått for plan- og prosjektledelse og landskapsarkitekt professor Rainer Stange i Dronninga Landskap AS har vært hovedansvarlig for landskapsutformingen. Parken ble offisielt åpnet av byråd for byutvikling Bård Folke Fredriksen ved at han satte ut et tjuetalls ørret i bekken. Beboerforeningen ved Sveinung Groven og Oslo Elveforum ved Karsten Sølve Nilsen brakte hilsener og lykkeønskninger og takket for å ha fått delta i planprosessen.

Parken har allerede blitt en stor attraksjon i bydelen og enda finere skal det bli utover sommeren med all vegetasjonen i vekst. Bekken har fått en naturlig utforming med kulper og stryk og den første ørreten og bekkerøya ble observert allerede under selve bekkeåpningen. En badekulp med svømmedybde er anlagt i nedre del av parken. Parken får også en serverings- og møtepaviljong.

Åpning av Tiedemannsparken

Parken ligger i området nedenfor Grenseveien ved den gamle Tiedemannfabrikken. Det er Bymiljøetaten som har stått for gjennomføringen av dette prosjektet og det var etatsdirektør Hans Edvardsen som ønsket velkommen ved åpningen torsdag den 6. november 2013. Deretter ble parken offisielt åpnet ved taler av byrådene Bård Folke Fredriksen og Guri Melby. En 150 meter lang bekketrasé, foreløpig med vannledningsvann ble "åpnet" og Oslo Elveforum v/Karsten Sølve Nilsen brakte lykkeønskninger og kommentarer i den anledning. Bekketraséen er fint utformet med stein og kantvegetasjon og ligger nå klar for å motta ekte bekkevann ned mot ny bekk i Gladengveien etter at åpningen av Teglverks-dammen ovenfor er klar om et par tre år. Hasle skoles elever, som for øvrig nå får denne nye bekkebiten tilført sin adopsjonsavtale, sang ved åpningen av parken.

Arrangementer med medvirkning fra OE Hovinbekkgruppen

Hovinbekken og isdammen har gått inn i bydel Bjerkes kulturkalender som faste årlige innslag med sin vinteraktivitetsdag, høstarrangement og lysvandring med stadig økende publikumsdeltagelse.

I bydel Gamle Oslo ble det i oktober arrangert en vandring gjennom Klosterengaparken langs en kunstig blåmarkert Hovinbekk for å vise hvor og hvordan bekken skal åpnes i dette prosjektet.

En nystiftet Klosterenga Venneforening sto for arrangementet med Karsten som guide.

Hjemmeside

Hovinbekkgruppen har i år fått ny hjemmeside med foreløpig domene: hovinbekken.pressword.com. Webmaster er Trond Gunnar Rasmussen

Hefte om Hovinbekken

Alle de bemerkelsesverdige hendelsene i den siste tiden økte ønsket om å få alt dette på trykk. I Oslo-sammenheng har bekken også sin klare historiske identitet, så på slutten av året hadde Karsten et utkast til et hefte klart med tittelen: ”**Hovinbekken**. En før og nå-vandring langs det gamle bekkefarete.”

En foreløpig utgave ble først lagt ut på hjemmesidene, men er senere, med støtte av Vann- og avløpsetaten og bydel Bjerke, kommet på trykk.

Mærradalsbekken

Mærradalsbekken har sine øverste kilder i Voksenåsbekken. Den renner dels åpen, dels lukket i villahager ned gjennom brattlendet vest i Holmenkollåsen og Voksenlia mot det århundregamle jordbrukslandet til Voksen gård. I det fine edelskogområdet ved Bogstad camping kommer Voksenbekken inn fra Ankerveien. En hyggelig turvei følger bekkeløpet videre sørover til Jarbakken i Hovseterdalen, der bekken forsvinner i en rist og er lukket ca. 800 meter videre. Historisk BLÅ LISTE viser at det her også kommer to lukkede sidebekker fra øst, Grinibekken og Jarbakkbekken, som kan bli vurdert for gjenåpning.

Gjenåpning – et ønskemål

I Hovseterdalen lå seteren til Hoff (Hov) gård og flere husmannsplasser inntil utbyggingen av Hovseters boligblokker i 1970-årene. Bekken ble da lukket med utgravde masser derfra, og omgjort til et grønt friareal med balløkker og skibakker og en god turvei. Bekken renner fortsatt like under grønnsværet, og Mærradalsgruppen i Oslo Elveforum ønsker å få gjenåpnet hele eller deler av bekkeløpet gjennom Hovseterdalen. Sammen med Røa bydel og Røa Vel engasjerte de landskapsarkitekter som i 2002 utarbeidet rapporten *Hovseterdalen – ”Skisse for natur- og miljøpark”*. Den bygger bl.a. på en idéskisse fra 1998 om en helhetsplan for Hovseter med tanker om en økologisk sone i Hovseterdalen.

Oslo bystyre har vedtatt at bekker og elver som i dag ligger i rør, skal gjenåpnes der det er mulig, og har utarbeidet følgende dokumenter:

- Byøkologisk program 2011 – 2026, kommunens miljøpolitikk, legger blant annet vekt på gjenåpning av elver og bekker, samt lokal overvannshåndtering.
- Kommuneplan for Oslo: Grønnstrukturplanen – hvor det står nedfelt at elver som kan åpnes skal åpnes.
- EUs vanndirektiv – Vannforskriften.

Vann og avløpsetaten er nå i gang med å utrede muligheten for å gjenåpne 800 meter av Mærradalsbekken som en del av en omfattende renovering og ombygging av ledningsnett i dalen. I den forbindelse vil det lages et forprosjekt som skal sendes til

Byråden for fremleggelse til politisk behandling 2015, og med mulig gjennomføring i 2016.

Røa Vel vil arrangere et folkemøte om evt. gjenåpning for å få belyst sider for og imot. Samtidig vil kommunen jobbe med planarbeid utover våren 2014. Lokalpolitikere i Bydel Vestre Aker støtter prinsipielt at Mærradalsbekken skal frem i lyset igjen

Kapasitetsutvidelse av strømmettet

Bekken går skjult under Østeråsbanen og Sørkedalsveien og starter sitt åpne løp gjennom Mærradalen, her med en frisk foss. Dalen har bratte lier og en rik vegetasjon velkjent av botanikere. En turvei følger bekken ned til Ring 3 og Radiumhospitalet. Den øverste delen går under kraftledninger som ikke har vært i drift på mange år. Nå har imidlertid Statnett flagget behov for kapasitetsutvidelse av strømmettet og trukket traséen gjennom Mærradalen frem som et mulig alternativ. Dette vil innebære nye og større master noe som beboere i området har engasjert seg sterkt i for å forhindre. Det ble avholdt et folkemøte om saken på Hovseter skole den 16. januar 2013 i regi av Røa Vel.

Vedlikehold av turvei

Turveien videre fra Huseby og ned til Ring 3 og Radiumhospitalet har tidligere vært belyst, men dette ble koblet ut for mange år siden. Turveien ble oppgradert med nye, flotte broer for noen år siden, og deler av turveien har nylig fått et lag med grus. Det er også lagt ned dreneringsrør under veien et par steder i lysløypedelen, men det er fremdeles stort behov for bortledning av vann enkelte steder for at turveien skal gi god bruksglede.

Åpen langs villahager

Mærradalsbekken er lukket under Ring 3 og åpen igjen langs villahager på Ullern, Abbediengen og Bestum. Her er det de siste årene kommet nye villaer både oppå og helt inntil bekken. Dette bidrar til at den i sin tid påtenkte sti mellom Ring 3 (Ullernchauséen) og St. Edmunds vei nå er umulig å gjennomføre, men bekken kan ses i en stor slukt der den krysser under St. Edmunds vei.

Dam med historisk verdi

I den nederste delen av bekken, rett nord for E-18 (ved VAVs målestasjon), har det vært en ganske stor dam som nå er i ferd med å gro igjen. Dette er et område som har stor historisk verdi, og kommunen bør satse på rehabilitering og sikre området mot nedbygging. Til slutt skjules bekken under E18 ved Maritim og renner ut i Bestumkilen.

Turvei for syklende og gående

I dag er det mange som bruker turveiene i dalen til og fra jobb. Og det er her, som andre steder hvor syklende og gående benytter turvei, viktig at tilstrekkelig hensyn utvises. Alle syklistene oppfordres til å benytte ringeklokken til varsling om passering.

Miljøprosjekt Ljanselva

Tor Holtan-Hartwig

Leder og grunnlegger av Miljøprosjekt Ljanselva, Tor Holtan-Hartwig, døde 5. Juli 2013. Han er dypt savnet. I takknemlighet over hans innsats for Ljanselva gjennom 23

år, ble ”Tors benk” laget som et minne ved Sagdammen og innviet 1. oktober med hilsener fra Oslo kommune, Østmarkas Venner, Oslo og Omland Friluftsråd, Oslo elveforum og initiativtaker Miljøprosjekt Ljanselva.

Forlengelse av konsesjon

Reguleringsvedtaket i Oslo bystyre 18. juni 2003 med en verneplan for Ljanselva er basis for det daglige arbeidet med Ljanselva. Overføring av vann fra Nøklevann til Østensjøvannet: Konsesjon fra Norges Vassdrags- og Energidirektorat for fortsatt overføring av vann fra Nøklevann til Østensjøvannet gjaldt fram til høsten 2013, men det søkes om forlengelse. Østensjøvannet skal sikres tilstrekkelig vann fra eget nedbørsfelt. I løpet av året har overføringen tidvis opphørt. Vannføringen i Ljanselva har i 2013 vært god.

Årets viktigste begivenheter

- *Gjennomført kurs om Norsk Friluftskultur for innvandrere.* I samarbeid med Skullerud Voksenopplæring er kurset med forelesninger og 5 elvevandring gjennomført med ca. 200 elever. Miljøprosjektet har stilt med 5 instruktører/forelesere. Vi har ellers stilt guider for flere elvevandring i løpet av året.
- *Ammoniakkutslipp fra Energigjenvinningsetatens (EGEs) anlegg til Gjersrudbekken* Trolig 4000 liter ammoniakk førte til at alt liv i Gjersrudbekken fra Klemetsrud og videre i Ljanselva fra Hauketo til utløpet, døde – ref. NIVA-rapport fra april 2013. I løpet av sommeren kom noe liv tilbake. Miljøprosjekt Ljanselva har samarbeid med EGE og Oslo kommune flyttet 75 ørret fra øvre del av Ljanselva til Gjersrudbekken og Prinsdalsbekken. Vi har også fått tillatelse av Fylkesmannen til å flytte sjørret som er kommet opp via fisketrappen ved Hallagerbanen. Kan det etableres strategier og et offentlig/privat fond med formål å bidra til hurtigvirkende beredskap etter utslipp, generelle biotopforbedringer og allmenn informasjon om vern av elver og bekker i Oslo? Saken er tatt opp med Oslo kommune i Samarbeidsform for vassdrag i Oslo (SaFoVa). Vann og avløpsetaten (VAV) har tatt forslaget videre til styringsgruppen for Bekkeåpningsprosjektet.
- *Rydding/oversvømmelse.* Beveren laget stor demning i elva ved Skullerud som førte til oversvømmelse av områdene øst for Skullerudstua. Hageavfall som blir plassert langs elv og bekk reduserer vannkvaliteten. Aksjon for riktig behandling: Alle oppsittere i Leirskallen Vel mottok brev på vårparten. Oversvømmelse av Lambertseterbekken førte til vannskader i flere hus i Leirskallen – saken tatt opp og løst av VAV. Hageavfall/tursti-prosjekt langs Prinsdalsbekken er igangsatt etter møte med Prinsdal Vel og befarung.
- *Vinterdag-arrangementet* på Sagløkka med aking og hestekjøring (3. februar) ble meget vellykket og godt besøkt.

Andre viktige saker i 2013

- *Aktuelle hørings saker* har berørt den fremtidige bærekraftige blågrønne bydel Gjersrud-Stensrud og Åsland rigg og anleggsområde for Follobanen med kontakt til Jernbaneverket. Statens Vegvesen er kontaktet vedr. forurensningsfare og ustabile masser vedr. flytting av rundkjøring ved Klemetsrud mot vestlig utløp av Gjersrudbekken ved Gjersrudtjern. Det vil bli bygget en rense-/bremse-dam i

forbindelse med veivann på stedet. Øvrige saker under behandling:
Vannforvaltningsspørsmål i forbindelse med EUs vanndirektiv der Ida E. Hvoslef er vår representant, endring av Markagrensen, innspill vedr. Nordstrandveien 127 – kjøp av eiendommen vurderes av EBY, Grønmos fremtid, hovedvannledning Skullerud-Enebakkveien mfl.

- *Nye Lusetjernet* Frivillighetsmidler kr. 10.000 fra Bydel Søndre Nordstrand har ført til et skisseprosjekt og samarbeid om tilbudsforespørsel med Vann og avløpsetaten for gjenskaping av Lusetjern i Holmlia.
- *Sagstua og Sagløkka* – et sted for opplevelse og læring fungerer godt som lærings- og opplevelses-sted for barn. Kulturmarken på Sagløkka er ytterligere bearbeidet, trapp på nordsiden av stua er bygget. Beiteavtale for hest er inngått med Bjørn Søland og Torill Syversen.
- *Nye informasjonsskilter* blir satt opp suksessivt etter ferdigstilling og behov. Takk til Nordstrand Bydel for frivillighetsmidler til prosjektet.
- *Bygging av klopper i Leirskallen* gjennomført av Øx-gruppen som også vil reparere trapp i Urskogen. Stor takk til Øx.
- *Møte med Bymiljøetaten* tok opp ny leiekontrakt for Sagstua, utfartsparkeringsplassen, fjerning av vegetasjon ved Sagdammen, informasjonstavler og kart over Ljanselva Miljøpark som nå er oppdatert på nettet (se osloelveforum.no/Ljanselva.)

Vårt hovedønske

Vårt hovedønske - utbedringen av den fuktige turstien gjennom Leirskallen: Denne saken står fremdeles i stampe. Her ønsker vi oss hjelp fra kommunale myndigheter.

Miljøprosjektet har i 2013 holdt fem prosjektmøter med i alt 56 saksnummer. Det har vært flere møter med kommunen og bydel Nordstrand.

Informasjonsmaterieill til salgs: 1. Et turkart over Ljanselva med mange historiske opplysninger, og et vandrehefte med utfyllende stoff

Vi ser fremover

Miljøprosjekt Ljanselva ønsker å knytte sin virksomhet nær til de berørte bydeler, og slik virke som en forlenget arm for bydelsutvalgene og bydels-administrasjonen. (Se mer detaljert informasjon og prioriterte saker for tiden som kommer på www.osloelveforum.no under Ljanselva.)

Lysakervassdraget

For Lysakervassdragets Venner (LvV) var høydepunktet i 2013 definitivt kåseriet som professor Dag O. Hessen holdt over sitt forhold til Lysakerelva. LvV hadde spurt et halvt år i forveien og resultatet ble ikke bare et glimrende kåseri, men også innlegg i flere aviser og blad hvor den skriveføre professoren utdypet temaet.

Kveldskurset ”*Kjenn din elv*” ble avholdt over tre kvelder i april, men kveldsturene som skulle holdes i mai ble ødelagt av dårlig vær.

Om høsten satte vi ut en målestav for vannstand ved gangbrua på Lysejordet. Skiltet med instruksjoner for å beregne vannføringen er meget positivt mottatt. Arbeidet med oppmåling for den blågule katalogen ble fullført for Ullern mølle.

Samarbeid med skoler

LvV har det regnskapsmessige ansvaret for skolekonkurransen *Levende vassdrag* som hadde sin avslutning på rådhuset i Sandvika 12. juni med 150 barn, ungdom og lærere til stede. Videreføringen i 2014-5 er avhengig av at det innhentes tilstrekkelig sponsormidler.

Midlene fra Den naturlige skolesekken brukes til å utvikle et tilbud for skoleklasser som bruker Lysejordet. Dette området brukes mye, men det er et tydelig behov for å engasjere elevene mer. En natursti med oppgavesett beregnet for flere klassetrinn er utviklet og settes ut våren 2014.

Samarbeid med offentlige etater

LvVs arbeid med å få fastlagt ansvar for forvaltning langs kraftledningene ble avsluttet da det ble mottatt et klargjørende brev fra NVE. Kommunene uttrykte sin takknemlighet for LvVs initiativ som får betydning også utenfor vassdraget.

De nye turveiene har blitt meget godt brukt og fått mange positive kommentarer.

Oslo kommunes nye områdeansvarlige, Maria Fall, tok initiativet til en befarings langs Lysakerelva sammen med LvV. Resultatet ble en liste over 18 oppgaver som det arbeides videre med.

Samarbeid med andre organisasjoner

I tillegg til OE samarbeider LvV med i Bærum med Bærum Natur og Friluftsråd (BNF).

LvV har utstyrt Grendehuset på Lysejordet med fremviserlerret.

Media

LvVs webside med daglige registreringer på vannføringen brukes fremdeles av Redningsetaten og av elvepadlere til å planlegge sine aktiviteter i Lysakerelva.

Fire utgaver av Fódnytt ble sirkulert i januar, mai og september og desember.

Høringer og uttalelser

Som deltaker i OE og BNF har LvV mottatt til uttalelse flere plan- og bygningssaker som angår Lysakerelvas kantsone.

Kommunedelplanen for Lysakervassdraget ble lagt frem til en begrenset ny høring i juni. Forslaget ble radikalt endret ved at Markadelen, bortsett fra området rundt Bogstad gård ble sløffet fra planen. Det inneholder regulering som er stikk i strid med Småhusplanen, og er meget uheldig for vern av elva og fremtidig anlegg av turvei. Også kontroversielt er omregulering av skog på privateide nabotomter til naturområder, med tap av utbyggingsrettigheter.

Fossumutbyggingen blir en større trussel enn tidligere antatt. På et seminar i november varslet utbyggeren økning til 2000 boliger og utvidelse godt utenom sagbrukstomta. Økningen begrunnes med økonomien til kollektivtransport.

Planene for utbygging av Granfosslokket ble bekreftet av Fylkesmann tross LvVs klage. Igjen viste Fylkesmannen til kommunenes rett til å bruke skjønn i slike saker, selv mot tidligere planvedtak i kommunestyret.

Organisasjon

LvV er fremdeles en liten organisasjon. Rekruttering via nappekasser og en runde med lapper i postkasser veiet akkurat opp for frafallet pga. flytting. Medlemstallet ved årsskiftet var 237 mennesker.

Lysakervassdragets nedre del

Fangstsesongen 2013 ble et dårligere år enn normalt i forhold til fanget fisk. Antallet fiskere som løste kort i Lysakerelva var 36. Naturbruksgruppa ved Sollerudstranda skole har også denne høsten brukt mye tid og ressurser på stamfiske etter laks og sjørret. I samarbeid med et nystartet arbeidslag ble det lagt ned et stort arbeid for å skaffe rogn og melke. Denne sesongen hadde vi et godt fiske, og vi fanget nok fisk til å fylle hele kvoten på 20 000 rogn i klekkeriet. Den største fisken vi fanget var en hunnlaks på over 11 kg. Denne var sannsynligvis den største som ble fanget i hele Akershus.

Andre saker: Skolen ble tildelt midler fra Fylkesmannen for å etablere et modningskammer ved siden av fangstkammeret i laksetrappa. En av oppsynsmennene i Lysakerelva gjorde en viktig jobb for å få i gang byggingen. Dessverre ble utførende entreprenør sykemeldt før kammeret ble ferdigbygget. Vi håper derfor dette arbeidet kan ferdigstilles før neste sesong tar til.

Fylkesmannen tildelte også midler for utlegging av grus i Lysakerelva. For å få en best mulig lokalisering og gjennomføring av dette tiltaket ble det besluttet å innhente en konsulentuttalelse. Denne har dessverre blitt utsatt pga akutte forhold i Akerselva. Grusutleggingen ligger derfor på vent inntil videre.

Skolen har også mottatt noe støtte til gjennomføring av smoltregistrering i Lysakerelva. Dette arbeidet fortsetter i 2014.

Samarbeidet med både arbeidslag og OFA har vært godt og konstruktivt i sesongen.

Østensjøvannet og Østensjøområdet miljøpark

Årets navn 2013

Først ble Østensjøvannet stemt fram som Byens Beste sted i Østensjø bydel, og nylig vant Østensjøvannets Venner konkurransen Årets navn 2013 gjennomført av Nordstrands Blad/ ditt Oslo. Foreningen fikk mye positiv oppmerksomhet.

Kulturlandskapspleie, skjøtselsarbeid og rehabilitering

Arbeidet med skjøtsel og landskapspleie er ytterligere intensivert. Rydding av øyene for trær og kratt ga synlige resultater i 2013, en tredobling av hettemåkebestanden ble registrert. Videre er fremmede plantearter bekjempet i hele miljøparken.

Dugnadsgjengen har nedlagt mer enn 1500 dugnadstimer i perioden.

Bystyret har heller ikke i år bevilget ekstra midler til å iverksette større tiltak i henhold til forvaltnings- og skjøtselsplanene, noe foreningen har tatt opp både med Bymiljøetaten (BYM) og Byrådet. Innenfor sine ordinære budsjetterammer har BYM

gjennomført slått av enkelte områder. To områder, definert som utvalgte naturtyper, er finansiert av Staten etter søknad fra BYM.

Vannregime

Det har ikke vært noen spesiell dramatikkk rundt vannstandssituasjonen siste år, men arbeidet med en forbedret utløpsmekanisme er ennå ikke kommet i gang. Vi håper at de siste hindre snart er ryddet av veien og at arbeidet vil bli utført førstkommende høst/vinter.

Østensjøvannet våtmarkssenter

Det andre året som autorisert våtmarkssenter er passert og senteret vokser jevnt og trutt i aktivitet. Året ble benyttet til å prøve ut forskjellige typer arrangementer for å finne fram til arbeidsfordeling og arbeidsrutiner. På våren ble det for første gang arrangert «trekk-lørdag» der naturveileder fortalte om fugler på trekk over området. Styringsgruppen har jobbet mye med et overordnet avtaleverk med Oslo-skolene som benytter senteret til undervisning.

Fuglekickerskjulet

Fuglekickerskjulet ved utløpet av Smedbergbekken som ble offisielt åpnet 12. oktober 2012 ser ut til å bli en suksess med godt besøk av barn og voksne. Som en oppfølging arbeider vi for å komme i gang med nødvendig omlegging av turveiene.

Fugleobservasjoner i 2013

I løpet av kalenderåret 2013 er det rapportert 127 arter ved Østensjøvannet. I 2012 137 og i 2011 123. Det ble ikke oppdaget nye arter, men det kom definitivt noen overraskende arter på listen. Observasjoner som vi kan trekke fram fra dette året: hele 8 kortnebbgjess på samme dag, stripegåsa er tilbake etter flere års fravær, en enkelt sjørørret og hele fire falkearter.

Informasjon og medlemsaktiviteter

Østensjøvannets Venner har 2845 medlemmer fordelt på 1905 private hovedmedlemmer, 908 familiemedlemmer og 32 bedrifts- og organisasjons-/foreningsmedlemmer. Foreningen gjennomførte ca. 12 medlemsarrangementer, utga to nummer av medlemsbladet Sothøna og en utgave av informasjonsbrevet Brevdua. Hjemmesidene til foreningen (ostensjovannet.no) har mange besøk og benyttes mye av bl.a. skoler. På [facebook.com/ostensjovannet](https://www.facebook.com/ostensjovannet) kan alle som har kommentarer og innspill til foreningen og området få en mulighet til å bli hørt.

VEDLEGG 1 VEDTEKTER FOR OSLO ELVEFORUM

Org. Nr. 983350313

NATUR, ØKOLOGI, FRILUFTSLIV, HISTORIE

(Lagt fram og godkjent av det årlige forummøte 23.10.2001)

Formål

Oslo Elveforum som er lokalisert i Oslo kommune, er et kompetanse- og kontaktforum for frivillige arbeidsgrupper for hver Osloelv med oppgave å bidra til vern, rehabilitering og gjenåpning av byens vassdrag, primært i byggesonen.

Samarbeidspartnere

Oslo Elveforum samarbeider med kommunale etater, bydeler, skoler og barnehager, velforeninger/ borettslag, historielag, jeger- og fiskerforeninger, næringsinteresser og andre som fremmer byfolkets interesse for å ta vare på og oppleve vassdragene.

Arbeidsoppgaver

Oslo Elveforum tar sikte på å informere og engasjere frivillige krefter i arbeidet med å støtte kommunen i dens arbeid med å rydde og renske, skape tilgjengelighet, anlegge turstier og å håndheve vernebestemmelsene for det grønne arealet langs elver, bekker, vann, tjern og dammer.

Andre viktige oppgaver er å øke folks kunnskap om vassdragenes historie og økologi (vegetasjon, dyr og fugler, vannkvalitet og fiskeforekomster).

Organisering

En styringsgruppe for Oslo Elveforum med leder, nestleder, kasserer og sekretær samt minst to medlemmer velges på det årlige forummøtet av og blant deltakerne i elvegruppene. Styringsgruppen leder Oslo Elveforums daglige arbeid.

Styringsgruppen legger fram årsmelding og revidert regnskap for det årlige møtet for representanter fra elvearbeidsgruppene til godkjenning.

Endring av vedtektene krever godkjenning av det årlige forummøtet som er Oslo Elveforums høyeste myndighet.

Økonomi

Oslo Elveforum er en selveiende institusjon der ingen enkeltperson eller elvegruppe i kraft av sin eierposisjon kan disponere over dens formue eller har krav på utdeling av overskudd eller hefter for dens gjeld.

Tiltak som forplikter Oslo Elveforum økonomisk, må godkjennes av styringsgruppen. Regnskapet føres av kasserer og kontrolleres av registrert revisor.

Oppløsning av Oslo Elveforum

Ved eventuell oppløsning av Oslo Elveforum som krever flertallsvedtak i forummøtet, tilfaller samtlige disponible midler Oslo og Omland Friluftsråd til arbeid som faller inn under Oslo Elveforums formål.

Oslo, 12. juni 2001

I styringsgruppen

-----	-----	-----
Tor Holtan-Hartwig	Boris Hansen	Albert Nordengen
-----	-----	-----
Svein Andersen	Marit Lillesveen	Per Henrik Bache